БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 232 (6952)
СЕНТЯБРИИН
30
ЧЕТВЕРГ
1954 он

Сэв 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ нүхэр Мао Цзэ-дунда СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Ворошиловай эльгээнэн амаршалга (1-дэхи нюур).

Советскэ Союзай Правительственна делегаци Пекин мордобо (1-дэхи нюур).

Бүхы колхознигууд, машинно-тракторна станцинуудай механизаторнууд болон шефскэ организацинуудай коллективүүдтэ колхозно барилгашадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай бэшэг (1-дэхи нюур).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэхи нюур).

МАЛАА ТИПОВОЙ, ДУЛААН БАЙРААР ХАНГАЯ! (2-дохи нюур).

Б. Мунгонов. — Горхоной эрьедэ (3-дахи нюур).

САТИРЫН БУЛАН: **Б. Кижингинский, Ц. Базаров.** — Шаруунната түрэ (3-дахи нюур).

С. Птицын. — Таряа сэбэрлэдэг ба хатаадаг машинануд (3-дахи нюур).

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ДОТОР (4-дэхи нюур).

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай сессиг (4-дэхи нюур).

Германска Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ (4-дэхи нюур).

Шатарай улаахоорондын XI олимпиада Амстердамда болоод дүүрэбэ (4-дэхи нюур).

Малай байрануудые барилгада ба заһабарилгада хамаг хүсэеэ элсүүлэе!

Малай тоо толгойе олошоруулга ашаг шэмыень дээшэлүүлгэ болгоо эгээн түрүүшээр лэ колхоз бүлдэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулаһанһаа, адуу малдаа типовой дулаан байрануудые бариһанһаа дулыдаха байна бшуу. Адуу малаа түрүүд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр, типовой дулаан байрануудаар хангаха арга боломжонууд манайда байна. Гүрэнэй талаһаа колхозуудта бүхы туһалажа үзүүлэгдэдэг, дулаандэ барилгын фондово материалнууд табигдадаг, нютагай ба кооперативна промышленность колхозуудта хирпиисэ, черепицэ, известю ба барилгын дархалагдаһан үгэдэг, промышленна предприятинууд барилга хэхэ талаар колхозуудта шефскэ туһаламжа үзүүлдэг, гүрэн болбол барилга хэхэн тулада колхозуудта удаан болгоор зээли кредит табидаг байна.

Колхозно барилгануд тухай парт, правительствын энэ ехэ анхаарал оролдолгые зүбөөр хэрэглэһэн зарта, колхозууд хадаа нютагайнгаа резервнүүдые, түбхын түрүүндэ нютагайнгаа барилгын материалнуудые элсүүлэн, адуу малдаа типовой ба дулаан байрануудые нидэд олоор бариһан байха юм. Үзэн тухайда Кударын, Зэдын ба бусад зарим аймагуудай колхозуудай барилгын хүдэлмэриин дүй дүршэл һайн үльгэр жэшээ боложо үгэнэ байна.

Гэхэтэй хамта, мүнөө хүйтэн үбэлэй газаа орожо ерэед байхада, адуу малдаа шэнэ байрануудые барягүй, ушануудыень заһабарилжа дүүргэгүй колхозууд али олон бии юм. Нангаяа Хориин, Кабанска, Прибайкальска, Иволгын ба бусад заһам аймагуудта малай байра барилгын ба заһабарилгын хүдэлмэриэ элэшэгүй муугаар ябуулагдана. Тус аймагуудай иимэ дорой байдалые тайлбарилха шалтагаан тон ганган байха юм. Тэрэнь хадаа—адуу малнай энээнэй урда тээшье хэрэ бэлшээд, жирэй дал хаалаан соогуур үбэлжэжэ ондо ородог юм, тиигээд мүнөөшье, хойтошье хэлдэ урдынхяараал үбэлжэнэ бээ гэжэ һанадаг, үбһэ ба ургаса хуралгын дабхасаад байхада эдэ бүгэ хүдэлмэринүүдые ээлжээгээр ябуулжа, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хэрэгые эгээн һүүлэй ээлжээндэ табидаг кампанейскэ хандалга — тэгэл дээрэ хэлэгдэһэн ушарнууд малай байрануудые барилгые ба заһабарилгые мүнөө хүрэтэр хэдэ хэдэн аймагуудта болошогүйгөөр үржагайруулһанай бодото шалтаганиинь байха юм. Тиигээд, иимэ тэгэгдэнги һанал, иимэ кампанейскэ хандалга хадаа социалистическэ малажалые шэнэ ёһоор, эрдэм ухаанай ёһоор эрхилхэ гэжэ парти, правительствын заадаг заабариие дүүргэхэ гэһэн оролдолготой яабашье тарахагүй байна. Иимэ һаналтай, иимэ хандалгатай хүтэлбэрилэгшэд хадаа зүбхэн лэ адуу малаа элбэг элбэг тэжээлээр, типовой ба дулаан байрануудаар хангаад байбал, тэдэнэй тоо толгойень олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ болохо байһанине нэгэ һаа ойлгоногүй гү, үгышье һаа мартана гээшэ.

Аймагуудай, МТС-үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, фермэнүүдые даагшад хоохон үгэеэ орхижо, малай байрануудые бариха талаар үрэ ехэтэй хүдэлмэри эрхилхэ сагынь болоол.

Мүнөө, сагай иимэ орой болоод байхада, малай байра барилгада ба заһабарилгада хамаг бүхы хүсэеэ табиха хэрэгтэй. Энээнэй тулада барилгын бүхы бригадануудые хүсэд бүрин болгохо, хэрэгтэй юм һаань —тэдэ бригадануудта хүнүүдые, моридые, автотранспортые болон бусад хэрэгсэлнүүдые нэмэжэ табиха хэрэгтэй. Барилгын хүдэлмэриие ябуулхадаа Кударын аймагай колхозуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ, нютаг бүхэндэ элбэг ехэ байдаг шулуугаар малай байрануудые бариха арга методые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Малай байрануудые барилгын ба заһабарилгын хүдэлмэридэ машинно-тракторна станцинууд ба тэдээнэй мэргэжэлтэд тон эдэбхитэйгээр хабаадаха, өөһэдынгөө машина зэмсэгүүдээр техническэ болон бусад туһаламжа колхозуудта үзүүлхэ уялгатай.

Партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд болбол барилгын хүдэлмэриие өөһэдынгөө шанга хиналта доро абажа, хэзээ ямар барилгые хэжэ дүүргэхэ гэһэн даалгабари — график колхоз бүхэндэ тогтоохо, тэрэ даалгабариингаа дүүргэлтые ходо шалгажа байха уялгатай.

Мэнэ һая Улан-Удэдэ барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн болоһон байна. Тус зүблөөндэ хабаадагшад малай байрануудые барилгын ба заһабарилгын ябасые зүбшэн хэлсээд, дутагдалнуудые элирхэйлээд, тэдээнние усадхаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудынь мүнөөдэр манай газетэдэ толилогдожо байгаа барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай бэшэг дотор бүрин тодорхойгоор хэлэгдэһэн байна. Партийна, комсомольско, профсоюзна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ—барилгын бригадануудай гэшүүдтэ, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ энэ бэшэгые, тэрээн соо хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые үргэнөөр ойлгуулжа үгэхэ, тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхын түлөө барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан улад зоной дунда социалистическэ мүрысөөс үрэ ехэтэйгээр, үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал болоно.

Барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад малай байра барилгаар һарые октябриин 1-һээ ноябриин 1 болотор республика дотор соносхохые уряалһан байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй тугые дээрэ мандуулжа, манай урагшаа дабшалтын энэ шалгагдамал аргые шадамараар хэрэглэжэ, республикынгаа малажалые эрхим һайн, типовой ба дулаан байрануудаар хангаха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлая.

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ нүхэр Мао Цзэ-дунда

г. ПЕКИН

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшээр Таниие һунгаһантай ашарамдуулан, бүхы советскэ арадай үмэнэһөө ба намһаа өөрэһөөмни үзэн зүрхэнэй амаршалга хүлеэн абахые, нүхэр Түрүүлэгшэ, Таниие гуйнаб. Арадай-демократическа агуусхэ Хитад гүрэниие байгуулха хэрэгтэ саашадаа амжалтануудые туйлахыетнай Танда, бүхы хитад ардта хүсэнэб.

К. ВОРОШИЛОВ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.

Советскэ Союзай Правительственна делегаци Пекин мордобо

Хитадай Арадай Республикын табадахи жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй ашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Н. С. Хрущев (делегациие толгойлогшо), СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэй нэгэдэхи орлогшо нүхэр Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэй орлогшо нүхэр А. И. Микоян, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. М. Шверник, СССР-эй Культурын министр нүхэр Г. Ф. Александров, «Правда» газетын главна редактор нүхэр Д. Т. Шепилов, КПСС-эй Московско горкомой секретарь нүхэр Е. А. Фурцева, Узбекскэ ССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министр нүхэр Я. С. Насриддинова, СССР-һээ Хитадай Арадай Республикада байгаа Посол нүхэр П. Ф. Юдин (Пекиндэ байна), КПСС-эй ЦК-гэй таһагые хаагша нүхэр В. П. Степанов гэгшэдһээ бүридэһэн Советскэ Союзай Правительственна делегаци Пекин ошохоор Москваһаа самолёдоор ниидэбэ.

(ТАСС).

Бүхы колхознигууд, машинно-тракторна станцинуудай механизаторнууд болон шефскэ организацинуудай коллективүүдтэ

колхозно барилгашадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай бэшэг

Хүндэтэ нүхэд!

Манай түрэл Коммунистическэ партиин Центральна Комитет июньскэ Пленум дээрээ ороной бүхы колхозууд болон совхозуудай малайнгаа ерэхэ үбэлжэлгэдэ саг болзортонь, һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулаа. Энэ шухалын шухала зорилгые зүбөөр шидхэһэнһээ малаа бүрин бүтэнөөр ондо оруулга, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлгэ дулдыдаха байна гэжэ партиин Центральна Комитет заагаа.

Малай энэ жэлэй үбэлжэлгэ бидэнэр колхознигууд, механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд —бултанһаамнай хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахые эрихэ байна. Энэ жэлэй эрхэ байдалые хараад үзэхэдэ, үбэлдөө малайнгаа тоо толгой олошоруулхын ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын тула ехэхэн бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэгтэй болохо гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Манай Байгал шадар шэрүүн хүйтэн, ута үбэл болодог хадань уужамаар, һаруулаар ба фермэнүүд дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилхаар баригдаһан һайн байрануудаар бүхы малаа хангаха гээшэ тон шухала. Колхозуудта малай байрануудые барилгын үргэн далайсатайгаар, үргэн темпээр ябуулагдахын тулада парти, правительство бүхы хэмжээнүүдые абана. Малай байрануудые барихын, механизацилхын тулада гүрэн удаан болзорой зээли колхозуудта үгөө, барилгын материалнуудые ехэ хэмжээтэйгээр табяа. Эдэ бүгэдэ колхозуудта малай байрануудые амжалтатайгаар бариха, барилгын хүдэлмэринүүдэй үнэ сэнгые химдаруулха, шанарыень һайжаруулха бүхы арга боломжо бии болгоно.

Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй һүүлээр зоотехническэ наукын һүүлэй үеын заабаринуудаар түхеэрэгдэһэн уужам һаруул, хүсэд механизацилагдаһан, типовой байрануудые богонихон болзор соо барижа шадаһан колхозууд манай республикада бии.

Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 4 һара соо өөһэдынгөө зөөреэр, колхозойнгоо барилгын бригадын хүсөөр 200 үнеэдэй, 200 тугалай байха механизированнэ томо фермэ баряа. Барилгын хүдэлмэринүүдые түргэдхэхын тулада барилгашадые материальна талаарнь урмашуулха хэмжээнүүдые колхозой правлениин абаһаниинь ехэхэн удхашанартай байба. Хэрбээ май һарын эсэс болотор байрын хананууде бригадын бодхоод, армагуудыень һуулгаад байгаа һаань, тэдээндэ тогтоогдоһон хүлһэнһөө гадна, 5600 түхэриг, хэрбээ бүхы барилгаяа сентябрь һара болотор дүүргээ һаань, 10 мянган түхэриг үгэхэ гэжэ колхознигуудай хамтын суглаанай шиидхэбэреэр тогтоогдоһон байгаа. Бригада эдэ даалгабаринуудаа дүүргэжэ, тогтоогдоһон шангуудые абаа.

Кударын, Зэдын болон республикын бусад олон аймагуудай олохон түрүү колхозууд барилгын талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй болоо. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай колхозууд республика дотороо түрүүлэн малай байрануудые, силоснэ барилгануудые, складуудые шулуугаар баридаг болобо. Шулуугаар барилга хэхэдэ тиимэшье бэрхэтэй бэшэ юм. Шулуун ханатай байрануд бүхэ, сэбэр ба барилга дээрэнь мэргэжэл багатайшье хүнүүд, эхэнэрнүүд хүдэлмэрилжэ шадаха байна. Шулуугаар барилга хэхэдэ хүдэлмэри түргөөр ябадаг, барилга үнэ сэн багатай болодог байна. Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо богонихон саг соо — гурбан һара соо — шулуугаар 100 үнеэнэй байха нэгэ байра, силоснэ гурбан хахад башни, гурба мянган тоннын таряанай зернохранилищи, табан зуун тоннын багтаамжатай овощехранилищи баригдаа. Эдэ барилгануудые бариһан нүхэр Буянтуевай хүтэлбэрилдэг барилгын бригада 25 хүнһөө, тэрэ тоодо 14 эхэнэрнүүдһээ бүридэнэ. 1954—1955 онуудта Кударын аймагай колхозуудта хамта дээрээ шулуугаар малай 40 байра, силоснэ 50 хахад башни баригдаха юм. Мүн тэрэшэлэн Зэдын, Тарбагатайн, Заиграйн болон бусад аймагуудта малай байрануудые барилгада шулуун амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Малай байрануудые бариха хүдэлмэридэнь колхозуудта олохон шефскэ организацинууд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Улан-Удын вагонно депогой коллектив Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 200 үнеэдэй байха хоёр байра, тугалай байра, хоёр силоснэ хахад башни барихадань туһалаа, мүнөө үнеэ һааха зал, тэжээл буйлуулха цех барижа дүүргэжэ байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаһан Хандагатайн леспромхозой модошод малай байрануудые барилга дээрэ һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо адляар, Кударын, Зэдын, Заиграйн аймагуудай колхозуудта адляар республикын олохон колхозууд барилгануудые барижа шадаха аргатай. Гэбэшье, малай байрануудые олоор бариха ехэ арга боломжонуудай олонхи колхозуудта муугаар хэрэглэгдэжэ байһаниинь гэмшэлтэй. Тиин, энэ жэлэй үнгэрһэн найман һара соо малай оройдоо 84 байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Эдэ байрануд оройдоол томодхогдоһон гурба-дүрбэн колхозуудай малые багтааха юм. Колхозуудта барилгын бригадануудые һайнаар бодожо үзэнгүй бүридүүлдэг, тэдэниие сезоноор хүдэлгэдэг, гэшүүдэйнь хододоо һэлгэгдэдэг ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй. Зарим артельнүүдэй правленинүүд барилгашадаа барилгын материалаар, зэр зэмсэгээр хангаагүй, ажалые механизацилха тушаа һаналаа табинагүй. Малажалай фермэнүүдые барилгада, механизацилгада олохон машинно-тракторна станцинууд хабаадалсанагүй.

Колхозуудта хэгдэдэг барилга саг зуурын хэрэг бэшэ гэжэ ойлгохоор болоо. Манай колхозуудай саг үргэлжэ ургажа байгаа ажахы, нэн түрүүндэ, ниитын малажал капитальна һайн барилгануудгүйгөөр саашадаа түргэнөөр хүгжөөгдэжэ шадахагүй байна!

Малай байрануд болон үйлэдбэриин бусад барилгануудай, силоснэ түхеэрэлтэнүүдэй барилгын ябасые, мүн тэрэшэлэн шэнэ жэлэй зорилгонуудые зүблөөн дээрээ зүбшэн хэлсээд, бидэнэр, колхозно барилгашадай болон шефүүдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад иимэ юумэ хэхые шухалада тоолонобди:

1. Малай үбэлжэлгын эхилтэр мүнөө баригдажа байгаа бүхы байрануудые барижа дүүргээд, ашаглалгада оруулха.

2. Малажалай шэнээр баригдаха бүхы фермэнүүдэй, үйлэдбэриин барилгануудай һууринуудые 1954 оной ноябриин 1 болотор табиха.

3. 1955 ондо баригдаха типовой барилгануудай түсэбые дүүргэхын тулада үбэлдөө — 1954 оной ноябрьһаа 1955 оной март хүрэтэр — барилгын материалнуудые: шулуу, барилгын модо, известь, элһэ, шлак бэлэдхэхэ.

4. Барилгын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула колхоз бүхэндэ барилгын саг үргэлжын бригада бии болгоод, тэдэниие барилгаһаа ондоо хүдэлмэридэ һамшаалтагүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ.

5. Хушалтын материалнуудые — цемент, шлагаар хэгдэһэн хушалтын листнүүд болон черепицэ, мүн тэрэшэлэн хирпиисэ үйлэдбэрилгые колхозуудта эмхидхэхэ. Энээнэй тулада хатаалгын сарайнуудые, пеэшэнүүдые энэ гэһээр хэжэ, шабар бэлэдхэжэ эхилхэ.

6. 1954—1955 онуудта десятнигууд-барилгашадай һургуулида 100-һаа үсөөн бэшэ мастернуудые, 150-һаа үсөөн бэшэ барилгын бригадын бригадирнуудые һургаха.

7. Малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдэй саашадаа механизацилагдаха байһые хараадаа абаһан, шэнэ фермэнүүдые гансал типовойгоор бариха. Малай байрануудые барихатаяа хамта, түрүү колхозуудай жэшээгээр, малшадай һууха гэрнүүд, банинууд, улаан булангуудые барилсажа байха.

8. Колхозуудта фермэнүүдэй барилгые бүхы хэмжээгээр түргэдхэхын тулада октябриин 1-һээ эхилэн, шэнэ байрануудые барижа дүүргэхэ, хуушан байрануудые заһаха һара соносхохо.

Колхозуудта малажалай болон үйлэдбэриин бусад барилгануудые бариха түсэб дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохыень бүхы колхознигууд болон МТС-үүдэй механизаторнуудые, мүн тэрэшэлэн шефскэ коллективүүдые колхозно барилгашадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшад уряална.

Ниитынгээ бүхы малые уужам һайн байрануудаар хангая, фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилая!

Колхозно барилгашадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшадаар баталагдан абтаба.

Шулуун барилганууДые олоор бодхоохобди

Кударын аймагай колхозууд энэ жэлдэ ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлгэ, малай байра барилгын хүдэлмэриие нилээд эмхитэйгээр ябуулна. Мүн силоснэ башнинууд олоор баригдаа. Гансахан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз богонихон болзор соо үхэрэй байра, силоснэ 3 хахад башни, таряанай склад, корнеплодуудые хадагалха хранилищи болон бусад хэдэн барилгануудые хэһэн байна.

Колхознигуудай оролдосотой шангаар ажаллаһанай ашаар барилгын хүдэлмэри түргэнөөр ябуулагдана. Урдань имагтал модон барилгануд хэгдэдэг байгаа. Тиихэдэ ехэ түргэнөөр, заримдаа шулуун һууришьегүйгөөр бодхоогдодог һэн. Тиимэ барилга бүхэ бэшэ, түргэнөөр муудадаг байһан юм.

Мүнөө аймагай колхозууд барилгадаа шулуу хэрэглэдэг болоо. Иимэ барилга ехэ түргэнөөр хэгдэхэһээ гадна, бүхэ бэхи, зохид хэлбэритэй, үнэ багатай байдаг.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 100 толгой үхэрэй байра модоор баряа һаа, 17.700 ажалта үдэр гаргашалха зэргэтэй байгаа. Мүнөө тэрэ барилгые шулуугаар хэхэдээ 6900 ажалта үдэр гаргашалба. Тэрэшэлэн барилгын модо шэрэлгэдэ 1500 килограмм горючи хэрэгтэй болохо байгаа. Теэд, тэрээндэ хоёр дахин бага горючи гаргаба.

Аймаг дотор хэдэн газарта барилгын һайн шабар олдоһон байна. Тэрэ шабар хэрэглэлгэ цемент хэрэглэлгые нилээд хороохо байна.

Эдэ материалнуудай ашагтай, туһатай байһаниие хараадаа абаһан манай аймагай колхознигууд ерэхэ жэлнүүдтэ хэгдэхэ барилгануудта шулуу бүри ехээр хэрэглэхэ гэжэ шиидээ. Тиимэһээ 1955 ондо үхэрэй 6, хониной 20, гахайн хэдэн байрануд болон ниитын бусад барилгануд шулуугаар бодхоогдохо юм. Тиимэһээ тэрээндэ бэлэдхэл энэ намарһаа эхилхэ байна.

Ф. Подпорин, Кударын аймгүйсэдкомой колхозуудтахи барилгым таһагай начальник.

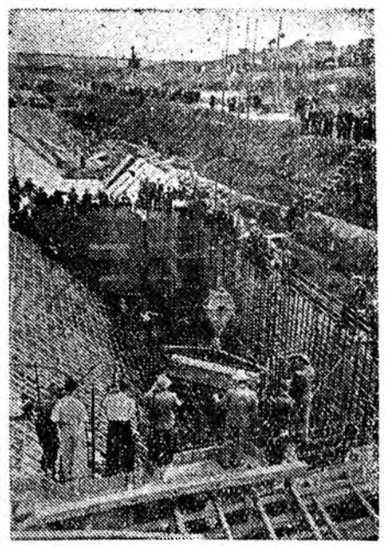

Сталинградска ГЭС-эй байшан баригдажа эхилээ. Байшангай һуурида түрүүшын хэдэн кубометр бетон хэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГЭС-эй байшангай һуурида бетон хэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Научно-атеистическэ пропагандаар выставкэнүүд болон консультацинууд эмхидхэгдэбэ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). СССР-эй Наукануудай академиин шажан мүргэлэй түүхын музей научно-атеистическэ пропагандаар выставкэнүүд болон консультацинуудые эмхидхээ.

Кировэй нэрэмжэтэ, офицернүүдэй байшанда музейн хабаадалгатайгаар нэгэдэһэн выставкэдэ долоон үдэрэй турша соо 5 мянга гаран хүн ерэһэн байна. «Наука болон шажан мүргэлэй онсо илгаа» гэһэн темээр выставкые тэдэнэр хараа.

Промкооперациин Культурын байшангуудта, А. М Горькийн нэрэмжэтэ Культурын ордондо, «Вулкан» гэжэ заводой клубта, мүн культурно-гэгээрэлэй бусадшье эмхи зургаануудта зорюулан мүнөө музей иимэ темээр выставкэнүүдые бэлэдхэжэ байна: «Шажанай мухар һүзэглэлдэ эсэргүүсэн советскэ наукын тэмсэл», «Атеизм ба антиклерикализм ородой уранзураашадай творчество соо», «Ватикан империализмда алба хэнэ». «Ленфотохудожник» гэжэ комбинат олон тиражтай фотовыставкэ гаргаба. Тэрэ выставкэ соо музейн коллекцинүүд оруулагданхай.

Уралан нарижуулагшад үйлэдбэриин резервнүүдые хэрэглэнэ

ЛИПЕЦК. (ТАСС). Липецкэ тракторна заводто 600 уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшод хүдэлмэрилнэ Шэнэ жэлэй гарахаһаа хойшо тэдэнэр 1200 гаран дурадхалнуудые оруулаа. Тэдэ дурадхалнуудынь ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха хэрэгтэ зорюулагданхай. 400 гаран дурадхалнууд үйлэдбэрилэ оруулагдаа. Тэдэнэр предприятидаа 5 миллион гаран түхэригэй жэлэй арьбадалта хэбэ. Уралан нарижуулагшадай творческо үүсхэлэй ашаар энэ жэлдэ трактор бүтээлгын ажалайнь бүтээсэ 6 час 18 минута хороо.

Ангарскда техническэ училищи нэгэдэбэ

ИРКУТСК. (ТАСС). Сибириин залуу город болохо Ангарскда Кировэй нэрэмжэтэ проспектдэхи гурбан дабхар байшанда иимэ гаршаг хадаатай: «№ 1 ангарска техническэ училищи». Энэ хадаа областьдохи түрүүшын техническэ училищи мүн. Тэрэ училищи компрессорнүүдэй машинистнуудые, операторнуудые, сетьнүүд болон подстанцинуудай электромонтернуудые, промышленна түхеэрэлгые заһабарилха хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ юм.

Ноябриин 1-һээ ангарска техническэ училищида заняти эхилхэнь.

Колхозно барилгашадай республиканска зүблөөн дээрэһээ

Малаа типовой, дулаан байраар хангая!

☆ ☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозно барилгашадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшад: (зүүн гарһаа) Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой модоно дархан Р. Ц. Мункуев, Хэжэнгын МТС-эй ажал ехэтэй хүдэлмэрийн талаар ахалагша механик И. А. Шаргунов. Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир С.С. Буянтуев, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир Б. С. Зандаков, Үдын МТС-эй ажал ехэтэй хүдэлмэрийн талаар ахалагша механик Н. М. Тютрин, Суулгын МТС-эй ажал ехэтэй хүдэлмэрийн талаар ахалагша механик С. Н. Дуболазов, Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой модоно дархан Д. Н. Нагмитов гэгшэд байна.

☆

Барилгын зарим дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд

БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи колхозно барилгын управлениин начальник нүхэр И. Сметанинай элидхэлһээ

Ниитынгээ малажал саашадань амжалтатайгаар хүгжөөхын ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула нэн түрүүндэ малаа типовой һайн байрануудаар хангаха ёһотойбди. Энэ зорилгые бэелүүлхэ арга боломжо манайда хүсэд бии. Малай байрануудые барихын тулада колхозуудта гүрэн ехэ туһаламжа үзүүлпэ. Колхозууд мүн тэрэшэлэн предприятинууд, организацинууд болон машинно-тракторна станцинуудһааехэхэн туһаламжа абажа байдаг.

Партийн ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска Пленумүүдэй түүхэтэ шийдхэбэринүүдээр зоригжоһон республикын олохон колхозууд энэ жэлдэ тэдэнние шефтээ абаһан предприятинуудай туһаламжатайгаар доторойнгоо арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэн, малай байрануудые олоор барижа байна. Жэшээлхэдэ, Бичурын, Закаменай, Түнхэнэй болон бусад зарим аймагуудай колхозууд энэ жэлдэ барилгын хүдэлмэрние үргэнөөр ябуулаа. Мүнөө эдэ аймагуудай колхозуудта 1954 оной түсэбые дүүргэхэ бүхы условинууд бии болобо. Энэ жэлдэ олохон колхозууд шэфтээ абаһан организацинуудай туһаламжатайгаар һүнэй-товарна комплексно фермэнүүдые барижа байна. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ (шефынь вагонно депо), Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ (шефынь ПВЗ) болон бусад хэдэн колхозуудта комплексно фермэнүүд баригдажа байна. Эдэ фермэнүүдэй гол хүдэлмэринь дүүрээд, мүнөө доторой түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байнхай.

Энэ жэлдэ малай байрануудимагтал типовой проектээр баригдажа байна. Урда жэлнүүдтэ энэ хэрэгтэ үшөөл анхарал хандуулагдадаг үгүй байһан юм.

Гэхэ зуура, малай байрануудые бариха хүдэлмэри зарим тэды һайжарбашье, республика дотор бүхы дээрээ гүрэнэй түсэб тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Сентябриин 1-дэ республикын колхозууд 16799 толгой малай байха ороидоо 83 байрануудые ашаглалгада оруулаа гэхэ гү, түсэб 9,5 процент дүүргэгдээ. 104851 малай байха 456 байрануудыг баригдажа байнхай. Илангаяа Хориин, Кабанскын, Прибайкальска, Иволгын аймагуудай колхозуудта малай байрануудыг хангалтагүйгөөр баригдажа байна. Эдэ аймагуудай колхозуудта үнгэрһэн 8 һара соо малай нэгэшье байра ашаглалгада оруулагдаагүй.

Республикын колхозуудта малай байрануудые барилгын хангалтагүйгөөр ябажа байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, тон түрүүндэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи колхозно барилгын управленби, мүн Хүдөө ажахын министерство барилгын хүдэлмэринүүдые һайнаар хүтэлбэрилгэгүй, үдэр бүрийн хиналта шалгалта бэелүүлнэгүй.

Ажалай эмхидхэл һайжаруулха гээшэ барилгын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулха хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай байха юм. Барилгын саг үргэлжын бригадануудтай колхозуудта түхэрсэн жэл соо малай байрануудыг баригдажа байдаг. Гэбэшье, олохон колхозуудта барилгын бригада байгуулагдаганагүй. Жэшээлхэдэ, түсэбөө тон муугаар дүүргэжэ байһанТориин, Прибайкальска аймагуудай олонхи колхозуудта барилгын бригада байхагүй. Барилгын бригадагүй колхозууд хүлһэнэй дархашуулые абажа, ехэ гарзада орохо баатай болоно.

Саашадаа колхозуудта мэргэжэл һайнтай барилгашад-дархашуулые һургаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиха зэргэтэйбди. Юуб гэхэдэ, мэргэжэл һайнтай барилгашадай үгы дээрһээ барилгын хүдэлмэрние һайнаар ябуулхань бэрхэтэй болоно.

Малай байрануудые бариха хэрэгтэнь харьяата колхозуудтаа машинно-тракторна станцинууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Энэ жэлдэ манай республикын хэдэ хэдэн МТС-үүд, жэшээлхэдэ, Ехэ-Куналейн, Тарбагатайн, Иволгын, Сосновско, Сэлэнгын болон бусад зарим МТС-үүд барилгын модо хюрөөдэхэ, силоснэ түхеэрэлгэнүүдые бариха, газарыень малтаха талаар ехэхэн хүдэлмэри хээ. Гэбэшье,Ториин, Бургалтайн, Хэжэнгын, Хориин МТС-үүд колхозуудта малай болон бусад байрануудые бариха хүдэлмэридэнь туһаламжа тон багаар үзүүлнэ. МТС-үүдтэ мүнөө техник-барилгаша, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгын талаар механик байдаг болоо. Эдэ хүнүүд колхозуудта малай болон үйлэдбэриин бусад байрануудые бариха, механизацилха хүдэлмэридэнь саг үргэлжэ туһалжа байха үүргэтэй. Гэхэ зуура, олохон машинно-тракторна станцинуудта тэдэ мэргэжэлтэд өөһэдынгөө хэхэ хүдэлмэриһөө таһалагдажа, ондоо ажалда ябуулагдана.

Колхозуудта һүнэй-товарна комплексно фермэ барижа байһан промышленна зарим предприятинууд болон организацинууд даалгагдаһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандана. Үнгэрһэн 8 һара соо республикын нэгэшье колхоздо һүнэй-товарна комплексно фермэ ашаглалгада оруулагдаагүй. Илангаяа «Лесбумстройн» СМУ (начальнигынь нүхэр Суханов) «Забайкаллестрансстрой» (эрхилэгшэнь нүхэр Шатилов) шефтээ абаһан колхозуудтаа туһаламжа багаар үзүүлнэ. Манай Бурят-Монголдо барилгада хэрэглэхэдэ таатай шулуун элбэг. Республикын олохон колхозууд 3-һаа 10 километр хүрэтэр газарһаа шулуу асаржа, барилгада оруулха аргатай. Энэ жэлдэ Кударын аймагай колхозууд шулуугаар малай олон байрануудые барижа эхилбэ. Эндэ мүнөө тус бүридөө 100 үнеэдэй байха 3 байра шулуугаар баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Гэбэшье, энэ шухала арга олохон колхозуудта үшөөл хэрэглэгдэнэгүй.

Энэ жэлдэ малай байрануудые барилгада, механизацилгада гэжэ гүрэнһөө урьһаар үгтэһэн 17,5 миллион түхэригэй ороидоол 9,6 миллионинь хэрэглэгдээд байна. Гүрэнэй урьһаар үгэһэн мүнгые Яруунын, Зэдын, Баргажанай болон бусад зарим аймагууд хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Хэрбээ саашадаа урьһаар үгтэһэн мүнгые хэрэглэжэ шадахагүй байгаа һаань, эдэ аймагуудһаа абтаад, ондоо аймагта үгтэжэ болохо гэжэ һануулха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, жэлэй дүүрэтэр ороидоол 3 һара үлэжэ байна.

Саашадаа зорилго юуб гэхэдэ, барилгын материалнуудые саг болзортонь бэлэдхэхэ, энэ жэлдэ баригдажа эхилһэн байрануудые хүйтэн болотор барижа дүүргэхэ, мүн тэрэшэлэн хүйтэн болотор үбэлдөө баригдаха байрануудай һууринуудые табиха, фундаментнуудыень хэхэ хэрэгтэй.

Барилгын бригадагүй колхозууд өөһэдтөө саг үргэлжын бригада хойшолуулангүй бии болгохо ёһотой. Тэдэ бригадануудта хүдэлмэриин һайн услови байгуулаад, ондоо хүдэлмэридэ ябуулалтагүйгөөр бүхэли үбэлдөө малай байрануудые, үйлэдбэриин бусад барилганууде барюулха хэрэгтэй.

☆

Автоприцепүүдшье, проектнүүдшье үгы

Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгын талаар Түнхэнэй МТС-эй ахалагша механик нүхэр Яжинай үгэһөө

Мүнөө колхозно ниитын малажал хүгжөөлгын культурые дээшэлүүлхэ эрилтэ табигданхай. Энэ зорилгые бэелүүлжэ, малажалаа үнэхөөрөө культурнаар эрхилдэг болохын тула малдаа имагтал типовой байрануудые бариха, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгтэй.

Манай МТС-эй харьяата колхозуудта үхэрэй, хонидой, гахайн нилээд олон байрануудыг баригдажа байна. Гэбэшье, барилга тон удаанаар ябуулагдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, манай колхозууд барилгын модо шэрэхэ транспортаар, илангаяа автоприцепээр дутана. Гадна, хүдэлгэхэ моторнуудай үгы дээрэһээ зарим колхозуудта пилорамануудыг миин байдаг.

Би малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха үүргэтэй механик гээшэб. Фермэнүүдтэ автоуһалуури, дүүжэн харгы түхеэрэхэ хэрэгтэй. Теэд «Сельхозснабай» республиканска конторын складуудта, мүн нютагуудтахи магазинуудтань автоуһалуурийн, дүүжэн харгынуудай түхеэрэлтэнүүд байдаггүй. Эдээнние өөһэдөө хэхэ гэхэдээ типовой проектгүй байдагбди. Тиимэһээ бидэнэр, механигууд мухар нюдаргаараа орожо, тэдэнние тодхохо, түхеэрэхэ ушартай болонобди.

Республикын Хүдөө ажахын министерство Түнхэнэй аймагай колхозууд ба МТС-үүдые автоприцепүүдээр, типовой проектнүүдээр хангаха ёһотой.

Ганзал шефүүдтэ найдахань буруу

Темлюйскэ заводой директорэй орлогшо нүхэр Новожиловэй үгэһөө

Манай завод Кабанскын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермые шефтээ абаһан юм. Тиигээд малай байрануудые бариха хүдэлмэридэнь колхоздо шадалаараа туһаламжа үзүүлхэ гэжэ заводой коллектив шийдэһэн байна.

Гэхэ зуура, зарим хүнүүд, жэшээлхэдэ, манай шефтээ абаһан Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд шефскэ хүдэлмэрние буруугаар ойлгодог байна. Колхозые шефтээ абаһан организаци манай ямаршье туһаламжагүйгөөр малаймнай байрануудые барижа үгэхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр һанадаг. Манай колхоздо малай байрануудые бариха даалгабари абаа хадаа өөһэдөөл баригты гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд манда мэдүүлһэн байха юм.

Харин колхоз модоо отолоод, таллулаад, барилгын жэжэ хүдэлмэринүүдые хээд байгаа һаань, өөһэдтэншье гарза багатай, мандашье хүнгэн боложо үгэхэ байгаа.

Бидэнэр энэ жэлдэ эхилһэн 100 үнеэдэй байха нэгэ, тугалай байха байрануудаа, кормокухняа хүйтэн болотор яабашье барижа дүүргэхэ зорилготойбди. Мүнөө барилгада хамта 70 хүн эльгээгдэнхэй. Барилгын хүдэлмэрние үбэлдөөшье үргэлжэлүүлхэбди.

Зүгөөр, шефтээ абаһан организацитаяа колхозой үгэеэ ойлголсожо, ажалаа болохо тээшэнь тааруулжа эмхидхээ һаань, хүдэлмэри бүри урагшатай ябаха байгаа.

☆ ☆

Манай барилгашадай амжалта

Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир нүхэр Цынгэжаповай үгэһөө

Колхозой ниитын малажалые хүгжөөлгын шухала арганнуудай нэгэн болохо малай байра барилгын удхашанарые һайса мэдэһэн манай колхозой правлени 12 хүнһөө барилгын бригада эмхидхэһэн байгаа. Энэ бригада намда даалгагдаһан юм.

Энэ ехэ харюусалгатай хүдэлмэридэ табигдаһан манай бригадын гэшүүд өөһэдынгөө урдахи зорилгые һайса мэдээ. Бүхы хүдэлмэриин амжалта тэрээндэ бэлэдхэлгэһээ дулдыдадаг. Тиимэһээ барилгада хэрэглэгдэхэ материал уридшалан бэлэдхэжэ эхилээ һэмди. Апрель һарада 750 кубометр модон бэлэдхэгдэжэ барилга хэхэ газарта асарагдаа һэн.

Барилгын хүдэлмэриин эхилхэлээр 6—6 хүнтэй хоёр звено, звено дотороо 2—2 хүнтэй группа боложо, тус бүридөө тусхай участок даажа хүдэлмэрилөөбди. Ажалай эмхидхэл хадаа барилга дээрэ хүдэлмэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ эгээн һайн арга гэжэ һанана б. Юуб гэхэдэ, звено, группануудыг өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, тэрээндэ илахын түлөө тэмсэдэг байха юм. Тэрэнэй ашаар барилгашад бултадаа нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Зарим дархашуул хоёр, хоёр хад, гурбан нормо хүрэтэр дүүрэдэг байна.

Иигэжэ 8 һарын туршада үхэр 2, тугалай 1 байра барижа, уялгатай амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Гадна, хоёр-хоёр байратай барьдаг, хоёр-хоёр байратай ажалаа ехэ гэр баригдаа. Тоһоной зэргэ колхозой электростанци барьжа дүүргээбди.

Бригадын гэшүүдэй хэһэн хүдэлмэриин дүн үдэр бүхэндэ гаргаж, нормоёо хэнэй хэды процент дүүргэһые барилгашадтаа соносходог, ойлгоно. Үдэр бүриин дүн гаргажа, ажалаа дархашуулай эршэ зоригтой болодог. Хэрбээ тэрэ үдэр мууса ажалдэлжэ, бусадтаа илагдаа һаа, удаа дахи үдэрынь бүри һайнаар хүдэлмэрилхые хүн бүхэн оролдодог юм.

Барилга дээрэ механизмын хэрэглээ һаа, бүри бүтээсэтэй хүдэлмэрилэгдэхэ байгаа гээшэ юм. Теэд, энэ талаар Сосновско МТС-ын зүгһөө туһаламжа багаар үзүүлнэ дэнэ.

Ерэхэ жэлдэ хонидой байра, гурьяа хадагалха храниличи болон бусад барилганууде хэхэбди.

Мэргэжэлтэй кадрнуудтай болоё

Техник-барилгашадай республиканска нэгэ жэлэй һургуулийн директор Е. Б. Хабалтуевай үгэһөө

Ниитынгээ малые ойрын жэлнүүдтэ типовой һайн байрануудаар хангахын тула тон түрүүн мэргэжэлтэй һайн кадрнуудтай, барилгын талаар техническэ эрдэмтэй техникүүд-барилгашадтай болохо ёһотойбди. Энэ зорилгоор колхозно барилгын мастернуудые бэлэдхэхэ республиканска нэгэ жэлэй һургуули Селендума тосхондо нээгдэһэн байгаа. Энэ һургуули 4 жэл соо 50 гаран техник-барилгашадые һургажа, хүдөө нютагуудта эльгээбэ. Гадна, 3 һарын курсануудта барилгын бригадын 60—70 бригадирнууд һуража гараа.

Манай һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь мүнөө үйлэдбэри дээрэ ошоод, мэргэжэл һайнтай техникүүд-барилгашад болоһоноо, һайн эмхидхэгшэд байһанаа харуулна. Жэшээлхэдэ, Бадма Цынгэжапов Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо барилгын ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Кударын аймагай, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо техник-барилгаша Жарников мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Гэбэшье, барилгын мастернуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ зарим аймагуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралаа табидаггүй дээрэ. Тиигээд манай һургуули жэл бүри 20—25 хүнүүдые түсэбһөө дутуугаар һургуулида абана. 4 жэл соо манай һургуулида Хэжэнгын аймагһаа 1 хүн эльгээгдэхэ ёһотой байһан аа, ороидоо 2 хүн, Кяхтын аймагһаа 12 хүнэй орондо 3 хүн ерээ. Мүн тэрэшэлэн Иволгын, Кабанскын, Тарийн аймагуудһаа хүнүүд үсөөнөө эльгээгдэдэг.

Барилгын кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй тоодоггүй байһые нэгэ нимэ бариимта гэршэлнэ. Энэ жэлдэ Торийн аймагай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадирнуудай 3 һарын курсада нэгэ хүнинь эльгээхэ гэжэ байхадань Торийн аймагай комсомолтин аймагай Торийн МТС-эй зонын секретарь нүхэр Киреев захирамжа, тэрэнинень трактористнуудыг курсада эльгээжэрхёо. Тиигээд эдэ колхозһоо мүнөөшье болотор манда хүн эльгээгдэнэгүй.

Саашадаа малдаа типовой һайн байрануудые бариха гээ һаа, мэргэжэлтэй кадрнуудые олоор бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулмаар болоо.

МТС-үүд туһалнагүй

Хэжэнгын аймгүйсэдкомой колхозно барилгын таһагыс даагша Ч. Батомункуевай үгэһөө

Манай аймагта техникээр хүсэд зэбсэгжэһэн хоёр машинно-тракторна станци — Хэжэнгын, Чесаныи МТС-үүд бии. Эдэ хоёр МТС-үүд харьяата колхозуудтаа малай байрануудые барилгадань урданайхидаал адли өөдтэй туһаламжа үзүүлнэгүй. Энэ жэлдэ барилгын модо зөөхэ түсэбөө нэгэниинше дүүргэнэгүй.

МТС-эй мэргэжэлтэд механик болон техник-барилгашадынь ехэнхи сагаа кабинет соогоо һуужа үнгэргэнэ. Чесанын МТС-эй техник-барилгаша нүхэр Галкин 1200 түхэриг салин хүлһэ абаад лэ, өөдтэй юумэ хэнэгүй, миил шахуу һуудаг.

Манай аймагай колхоз бүхэндэ пилорама бии юм. Теэд, хюрөө заһаха хүнүүдэй, пилорамщигуудай үгэ дээрэһээ тэдэ муугаар хүдэлгэдэг. МТС-эй механигууд колхозуудай пилорамые заһабарилха талаар тусалдаг һа хүргэнэгүй.

Энэ ушарһаа колхозуудта баригдаһан малай хэдэ хэдэн байрануудые хушалтагүй хэбтэжэ байна.

Манай аймагай зарим колхозуудта бүри 1952 ондо баригдаж эхилһэн аад, дүүргэгдэнгүй. Үмхэрэжэ байдаг малай байрануудые. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэ гол түлэб хушаха зүйлнүүд дутагдалтай. Аймагта хушалтын материалнуудые нэмэжэ эльгээхэ тушаа БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи колхозно барилгын управленидэ хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Залуушуулые дарханда һургаха

Иволгын аймагай „Улаан-Оронго" колхозой барилгын бригадын бригадир нүхэр Бадмаевай үгэһөө

Манай колхозой барилгашад малажалай болон үйлэдбэриин барилганууде бодхоохо талаар энэ жэлдэ нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Барилгын бүхы хүдэлмэринүүд жэлэй ямаршье сагта һаатуулагдангүй ябуулагдадаг байха юм.

95 толгой тугалай байха байра, силоснэ хоёр хахад башни, 200 тонно хартаабхын багтаамжатай шулуун хранилищи, продукт хадагалха хранилищи, 8 автоманиный багтаамжатай гараж, медицинскэ больница барижа, энэ жэлдэ ашаглалгада үгэбэбди. Мүнөө барилгын хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһээр. 77 толгой гахайн байха шулуун байра, тэжээл бэлэдхэхэ кухни гэхэ мэтые барижа байнабди.

Колхоздо шефскэ предприятинууд багаар туһална. Республикын Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй коллективэй хүргэһэн туһань бага. Саянтын МТС барилгын модо бэлэдхэхэ, зөөхэ ёһотой байһан аад, юумэ хэбэгүй.

Газар малталгын, модо дархалалгын хүдэлмэринүүдые барилга дээрэ механизацилаа һаа, һайн байһан байгаа. Барилгада хирпинсэ хэрэгтэй. Тиимэһээ колхоз хоорондын хирпинсын завод бии болгоо һаа зохистой гэжэ һананам.

Мүнөө үедэ колхозой барилга дээрэ ехэнхидээ үбгэд хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ залуу барилгашадые бэлэдхэхэ асуудал хаража үзэхэ шухала байна.

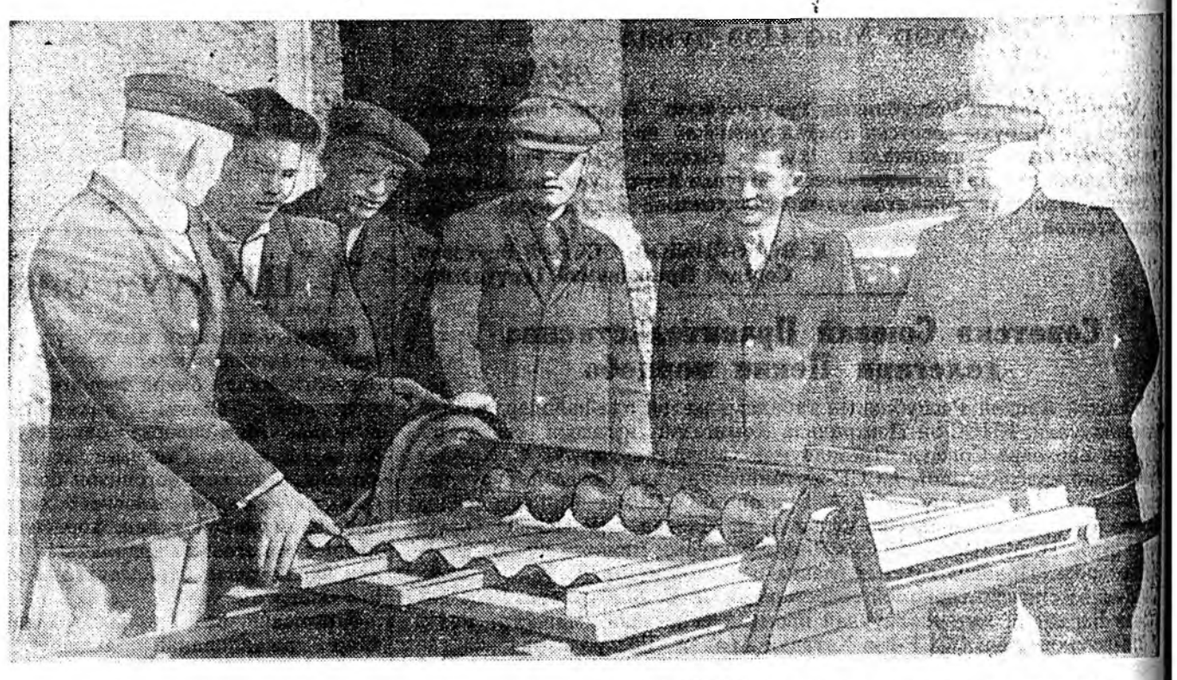

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозно барилгашадай республиканска зүблөөндэ хабаадагшад шифер хэдэг машина үзэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Горхоной эрьедэ

☆

(Сатирическэ рассказ)

☆ ☆

Үдын эдеэлгэнэй үедэ гансашье Ринчин бэшэ, Даша, Дугаржап бидэ дүрбэн бултадаа Сэдүүгэй эжыдэ «һунаалгаа» һэмди. Нэгэ иимэ ушар болоһон юм. Би морёо мулталжа уһалаад аргамжалһанай һүүлээр, нэгэ шунгаадхиха һанаатай эрьюулгэ тээшэ горхоной эрьеэр ябажа ябабаб. Гэнтэ харан гэһээмци, харьялаашье бэшэ, нам урадхалтай аад, оёортоо ногоон замаг унжуулһан, үбдэгсөө шахуу гүнзэгы газарта метрын шэнээн ута, хара хүрин нюргатай, моотогоршог тархитай загаһан удаахан үгсэжэ ябаба. Хүсөөтэһөө хадари, зэбгэ яһала баригшалди. Теэд, инмэ томо-загаһа оройдоошье харагүй байгааб. Тула гэшэ ха гэжэ һанабаб. Загаһые харан сасуугаа доошоо, ногоо руу һуушахатаймни адли загаһан намайе баһал харажархёо ха, уһа өдөө зурагад гэшэбэ, уһан хаха эсхэгдэн долгилшобо. Бишье отог тээшээ харайшабаб.

— Ринчин, Ринчин! Даша! Дугаржап! Ябыт түргөөр! Загаһа харааб, томо загаһан. Тула!—гэжэ хашхарһаар отогтоо гүйжэ ерэбэб. Хүдэлмэриһөө ерээд, олообшоёо тайлажа үрдеэгүй һууһан Ринчин нюдэеэ ехэ болгон, нам тээшэ хараад:

—Юун?! Тула?! Тула гэнэ гүш?!—гэжэ шангаар хашхарба. Бэшэ хүбүүдни баһал нам тээшэ харашанхай. Би амяа абажа ядажа байһан аад, миил тархяа дохибоб. Даша Дугаржап хоёрой горхон тээшэ түрүүлэн гүйлдэхэеэ забдахада:

— Түмэр асануудые абыт!—гэжэ Ринчин хашхараад, отогто түшүүлээтэй байһан түмэр аса саб шүүрэн абаад, горхон тээшэ бии шадалаараа гүйшэбэ. Даша, Дугаржап бидэ гурбан баһа түмэр асануудые баряад, Ринчинэй хойноһоо даб гэлдэбэбди. Эгээл энэ үедэ ой ухаандамнай огто ороогүй юумэ болоо һэн. Сэдүүгэй эжы гэнтэ ногоон халаахайда халашаһан юумэдэл, хойноһоомнай адли даб гэлдэжэ, хоёр-гурба һал-һүл хатарха зуураа:

—Үү... хара барнаагууд!.. Бү алагты гэнэби-и!.. Горхо голой эзэн ябаа аалам!.. Хара тодхор болохол, үбшэ хабшан буухал!..—гэжэ бузар муухайгаар оог хашхарга табин гээгдээ һэн.

Горхоной эрье гүйлдэжэ ерээд, һэмээхэн хараашалжа ябатараа мүнөөхи загаһаяа эгээл тэрэ уһанда ородог эрьюулгэ соогоо харабабди. Тэг дундаа жэжэхэн хайр шулуутай, заха тээшээ элһэтэй болоһон уһан соо загаһан тэрэ зандаа харагдана. Уһанай оёорто хэбтэһэн загаһанай бага сайбар һүүл, һэрбээнүүдынь аргаахан худэлнэ. Бушуухан хөөрэлдэжэ, зүбшэһэнэй һүүлээр Дугаржап эрьюулгын дээдэ тээ, би доодо тээнь үбдэгсөө хүрэхэгүй уһатай газарта асануудаа далайнхай амадабабди. Ринчин асаяа барифнан зандаа эрьюулгэ соо орожо, һугасаа татуулан, загаһые эрьюулбэ гээшэ. Дашимнай эгээн бага бэетэй хадаа эрье дээрэ үлөөд, загаһанай хайшаа ошоһые Ринчиндэ заажа, гараараа нэрэ һурагүй занган: «Тэрэ, тэрэ ябана!»—гэжэ байжа хашхарна. Агнууридаа шунашаһан бидэнэр хүлэйнгөө дааража, мэнэгэр улаан болошоод, янгинажа байһые мэдэнэгүй хабди. Загаһан минии хажуугаар гарахаяа ябатараа, намайе хараад, һөөргөө годиршобо. Би бишыха хожомдожо, уһанай оёорой хайр хард байса халхаад гээгдэшэбэб. Тэрэшье бэээ, эрьюулгын дээдэ тээ байһан Дугаржап минии хараһаар байтар асаяа уһа руу шаажархиба. Уһан сагаадхижа, загаһанай һүүл аймшагтайгаар худэлнэ, мушхарна, уһа сохино. «Хадхагдаа!»—гэжэ Даша дээрэһээ хашхаран, эрье руу унаагүйхэн байна. «Дара шангаар!» — гэжэ уухилан, Ринчин загаһан тээшэ дабхин, бэлхүүһэсээ татуулба. «Дараад бай!» гэжэ би ооголоод, эрьюулгын захаар таба — зургаа харайхадаа, үрдижэ, загаһанай зангалайн хойхонуур түмэр асаяа ябуулжархибаб. Энэ үедэ Ринчин ерэжэ, улаабтар соохор үнгэтэй загаһа эрье дээрэ шэрэжэ гаргаба Загаһанай зангалай руунь Ринчинэй асаяа хээд үргэлхэдэнь һүүлынь газарта хүрөөгүйхэн ябаа һэн.

Сэдүүгэй эжы бидэниие ада шүдхэр хараһандал угтажа, айхабтараар хараажа оробо:

— Ай зайлуул! Арьяа баала! Юун гэһэн нүгэл шэбэл юумэ гээшэб. Уһанай хорхой эдихэеэ һанаа гээшэ гүт? Горхо голой эзэн байгаа аалам, яажа мэдэхэб. Хара тодхор бууха, үбшэ хабшан хүрэхэ, үхэл тахал дайраха, үзөөрэйгты!..

— Һанаагаа ехээр бү зобыт, та алаа бэшэ ха юмта,—гэжэ Сэдүүгэй эжын хараал юрөөлые тэсэхэеэ болиходоо би хэлэжэрхибэб.

— Үшөө тиихэбши! Дан үлүү бү гарагты! Радна, шамайе эжыдэшни хэлэжэ, арһыш хүндылүүлхэб,—гэжэ Сэдүүгэй эжы дэбхэрбэ.

—Хүндылхэгүй даа. Өөртөөл адли бү һанагты, — гэжэрхибэб.

— Сэдүүгэй эжы, маанадта һанаагаа дэмы зобоноолта даа, — гэжэ үсөөн үгэтэй Дугаржап нэмэбэ...

...Тэрэ гэһэнһээ хойшо олон жэл үнгэрөөдхибэ. Һургуулиин жэлнүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууэхэ дайн. Хуу баран үнгэрөө. Ринчин, Даша, Дугаржап бидэ дүрбэн дайнда мордожо, гал түймэр соогуур, аадар шэнги һомон соогуур ябажа гараабди. Теэд Сэдүүгэй эжын хэлэһэн муухай тодхор хэниимнайшье дайраагүй агша. Ринчинэй дүрбэн медальтай, Дугаржап гурбан орденнтой, Дашамнай Номгон далайн флодто алба хэһэн зандаа. Һахалаа хитаруулһан старшинагай фото харуулхаб. Залуугайхяа, үбһэндэ ябадагаа, загаһа барифнаа, Сэдүүгэй эжытэй «дайлалдаһанаа» мүнөө һанахадам ямар һонин бэ даа. Һониншье, энеэдэтэйшье.

Б. Мунгонов.

Выставкэдэ хабаадагшад юу хөөрэнэб

Манай республикын хүдөө ажахын олон зуугаад түрүүшүүл ба экскурсантнууд Эхэ оронойнгоо столица—Москва ошожо, түрүү дүй дүршэлэй һургуули бологшо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ хаража ерэбэ. Тэдэнэр хараһан үзэһэн тухайгаа һонирхолтой юумэ хөөрэнэ.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ манай бригада га бүриһөө 14 центнер үлүүтэй шэниисэ хуряагаа һэн.—гэжэ Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой Серапион Кириллович Киселёв хөөрэнэ,—мүнөө ганданги жэл болобошье һаань, ургасаяа һайнаар харууһалһанай, газараа һайнаар уһалһанай ашаар үнгэрһэн жэлэйхиһээ һураггүй ехэ ургаса абаабди. Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ колхозой эрдэмтэ-новатор Т. С. Мальцевай зохёоһон, газар элдүүрилгын ба агротехникын шэнэ аргатай һайн танилсажа ерээб. Энэ аргыень колхоздоо туршаха ба хэрэглэхэ байнабди.

—1952 ба 1953 онуудта туйлагдаһан амжалтануудай түлөө манай МТФ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа,—гэжэ Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша Т. Д. Санжижапов хөөрэнэ, — выставкэ дээрэ «Караваево» гэжэ совхозой (Костромской область) үнеэдые хаража, аргагүй һонирхообди. Эндэ жэл соогоо 15 мянга гаран литр һү үгэдэг үнеэд байгаа. Энэ хадаа манай эндэхи нютагай үүлтэрэй 30 үнеэдэй үгэдэгэй тухай байха юм. Бидэнэршье үнеэдэйнгээ һү үгэлгые ехээр дээшэлүүлхэ аргатайбди. Ойрын хэдэн жэл соо үнеэнһээ 5—6 мянган литр һү һаадаг болохын түлөө тэмсэхэ байнабди.

Иигэжэ выставкэдэ ошожо ерэһэн манай нютагаархид өөһэдынгөө саашанхи зорилгонууд, һанал бодол тухайгаа хөөрэнэд.

А. Алексеев.

Гүрэндөө продуктнуудые худалдана

Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мельников) хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Һү тушааха түсэбөө сентябриин 10-да дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур үгэнэ. Тэрээнһээ гадна, 350 центнер һү гүрэндэ худалдаба. МТФ-гэй худэлмэрилэгшэд үдэр бүхэндэ 5—6 центнер һү Улан-Удын рынок дээрэ худалдажа, колхозойнгоо олзо доходые арьбадхана.

550 килограмм нооһо түсэбһөө үлүүлэн тушаагаа.

Капуста, үгэрсэ, помидор болон бусад овощь түсэбһөө үлүүгээр тушаагдаа. Гадна, хоёр тонно үгэрсэ, 10 тонно капуста болон бусад овощь гүрэндэ худалдагдаба. Хартаабха ба таряан тушаагдажа байна.

Д. Колмаков.

Сатирогни БУЛАН

Шарууһата түрэ

Гурбан ехэ ба гурбан бага юумэн хүниие доройтуулдаг гэһэн испанска оньһон үгэ бии. Нэгэдэхинь —ехээр хэлээд, багаар мэдэхэ, хоёрдохинь—ехээр гаргашалаад, багаар олохо, гурбадахинь — ехээр бэеэ һайрхаад, багаар юумэ хэхэ. Эгээл иимэшүү юумэн һаяшаг Хэжэнгэдэ, Дунда-Худанай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо болобо. Амбоев Содбо гэжэ эндэ нэгэ дээгүүр һанаатай шофёр бии юм, түрмэдэ олохон жэл соо ябаһан, «хонгёохон», юрэдөө сууда гараһан хүн. Амбоев энэ колхоздо хүлһэнэй шофёроор худэлдэг юм. Колхозой ударидагшад болон бэшэ бэшэ үшөө дээхэнүүршье «ноёд» Амбоевые олоогүй юумэеэ олообди гэжэ дураарнь байлгадаг. Шубуунайшье һүн хэрэгтэй гээ һаань, тэдэнэр олоошьегүй һаа юрэдөө бэдэрхэ байха.

Нэгэ үглөөгүүр Амбоев түрэ хэхэмни гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ринчиновтэ гаргирба.

—Тиигыш... тиигыш... һайн лэ гээшэ. Харин шамдаа хадань түрэеэ хэхэдэшни юумэ гамнахагүйбди, — гэжэ һанаамгай түрүүлэгшэ шофёроо баярлуулба. Нээрээшье гайтайхан түрэ болохоор янзатай: бэлэдхэл гээшэ сехэхэнээр хэгдэжэ байба.

Тиигээд лэ нэгэ үглөөгүүр хүнүүдшье субажа эхилбэ. Сомоной түрүүлэгшэ Бальжид Очирова өөрөө буужа ерэбэ. Үшөө олон хүнүүд эндэ тэндэһээ сугларна. Ерэнгүй яажа! Амбоев ха юм, аяар Амбоев!

Ямар түрэ болоһыень хэлээдшье яахамнайб, зүгөөр сүүдхэһээ үлүү үргэлжэлһыень тэмдэглэхэдэ болоно. Тиихэдэ үшөө нэгэ заахан юумэ хэлэхэдэ баһал һонин. Юуб гэхэдэ, хоёр янзын хүндэлгэ болоо юм. Амяараа тээ «ноёдой хүндэ», ондоо тээ «юрын» зоной хүндэ болоһон юм. Зай, тэрэшье тэрэ, тэхэшье ямаан. Саашань түрэеэ орхие. Тэрээнһээ һонин юумэн бии.

Үглөөдэрынь. Сомсовет. Колхозой түрүүлэгшэ уб улаан нюдэтэй һууна, агроном Гунгаев баһа эндэ. Тиигэжэ байтар газааһаа Бадмаев Цыбикдоржи гани галаб орожо ерэбэ, нюдэеэ боонхой, дохолһон, сээжэеэ тэбэриһэн, бархирһан.

—Энэ нихэдээ юун болоо гээшэб? —гэжэ һурахада үгэшье холбуулжа ядажа байба. Һогтуу аабы гэхэдэ элүүр. Тээ байд гээд, солоохойгоо ороод, эгээл иигэжэ хэлэбэ:

— Үсэгэлдэр Содбында түрэдэ ошоһомни... Содбо манайда айлшад бии, эндэ бү оро гэһэн бэсэрээ шаажа унагаажархёод, тархи түрүүгүй, сээжэ хамагыемни сабхяараа удьхэлөө, дэбһээ. Ёохон гэжэ бодожо, Анна фельдшертэ арайхан ерэһэмни түргэн аймаг оро гээд справка хэжэ үгөө.

Иигэжэ хэлээд уруугаа хараад ёоложо һууна. Тиигээд гаража ошобо. Һүүлээрнь Цыбикдоржи Бадмаевай һамган Доржоханда гэнтэ гүйн орожо ерээд, нүхэрыемни абарыт, ядалдажа байнал гэбэ. Врачые асаржа үзүүлхэдэнь тархи түрүүгүй ехээр гэмтэһэн хүниие яажа машинада шэрэжэ болохо юм гэжэ хэлэбэ. Тиигэһээр хирург ерэжэ үзэһэн юм...

Тэрэ үдэр колхозой ажал ехээр хохидоо.

Түрэ хэхэншье хэбэ гэлэй, муу юумэн үгы, зүгөөр иигэжэ хэхэ гэжэ яаха юм. Мал шарууһалхаһаа гадна, Амбоевой иигэжэ нэгэ хүниие шарууһалжархин алдаһаниинь муу байна.

Б. Кижингинский,
Ц. Базаров.

Оймоһо бэдэрэгшэ

Мүнөө үедэ Улан-Удын магазинуудта эрэшүүлэй ямаршье оймоһон худалдагданагүй.

Хүлдөө үмдэхэ оймоһо
Худалдажа абаха хүсэлтэй,
Гэмгүй, арюун сэдьхэлтэй
Гэртэһээ үглөөгүүр гараба.

Улан-Удын үйлсэнүүдээр
Урагша хойшоо һүндэлнэ.
Олон тоото магазинуудаар
Орожо һайса харана.

Үдэ нараншье болобо,
Үбдэг, шэлбэшье шархирба.
Ямаршье һаань оймоһо
Яашье оложо ядаба.

Олохол байхаб заагүй гээд
Улам саашаа бэдэрээд,
«Эрэшүүлэй оймоһон үгыл даа,
Эхэнэрэйхии, пожалуйста» гүүлнэ.

«Удаадахи квартал гаратар
Оймоһон ерэхэгүй» гэһэн
Иимэ хэсүү харюутай
Гэртээ бусаа, оймоһогүй.

Хэлэжэ үгыт мүнөө
Хэн гэмтэй гээшэб?
Оймоһогүйдэнэн эрэшүүл
Одоо яалтай гээшэб?

Ц. Дамбаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Коммунист Варфоломеев партийна даалгабари дүүргэнэгүй"

Манай газетын августын 28-най номерто иимэ гаршагтай статья толилогдоһон юм.

Тэрэ статья соо Мухаршэбэрэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой партбюрогой секретарь нүхэр Варфоломеевэй муугаар худэлмэрилдэг тухай хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр Шадаровай мэдээсэһэнэй ёһоор статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодорбо. Дээрэ дурсагдаһан колхозой партийна эхин организациин худэлмэриие хүтэлбэрилжэ шадаагүй дээрэһээ КПСС-эй айкомой бюрогой шиидхэбэреэр нүхэр Варфоломеев секретариин тушаалһаа сүлөөлэгдэбэ.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

Таряа сэбэрлэдэг ба хатаадаг машинанууд

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хүдөө ажахын бүхы һалбариндай худэлмэрилэгшэдэй ажал хүндэхэхэ гэһэн зорилготой 1200 гүй элдэб янзын машина зэмсэг хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ бүгэдэниитын харагдаһан тулада табигданхай. Тэдэнэй олонхинь «Хүдөө ажахын механизаци болон электрификаци» гэжэ павильон соо харуулагдаа. Тэрэнэй залнууд соо тракторнуудтай, комбайнуудтай, молотилкануудтай болон бусад машина үзүүдтэй зэргэлээд заводто бүтээгдэн гаргагдаһан ЗС-ВИСХОМ болон стационарна зерносушилка, «Кузбасс» ЗСП-2, «Ульяновка» СЗП-0,7 ВИМ гэжэ нүүдэл зерносушилканууд бии.

Сүүлхай стендүүд дээрэ һаяхан гаргагдаһан үрэһэнэй болон эдеэ үзүүлэй оороо таряа сэбэрлэхэ, хатааха механизированнэ тогуудай машинууд табигданхай. Мүн тэндэ Красноярска, Свердловско, Московско областнуудай болон Красноярска краяй түрүү колхозуудай дүй дүршэл тухай хэлэгдэнэ. Эдэ колхозууд ороо сэбэрлэхэ машинаууд болон зерносушилкануудые хэрэглэгдэг болгожо, поточно методэй ороо ороо сэбэрлэхэ, хатааха түрүү прогрессивнэ технологиие худөө ажахын үйлэдбэридэ ямар нэгэ өөрчлэлтэй гэжэ мүнөө нэбтэрүүлэгдэжэ ашаг болон нэбтэрүүлжэ үргэлжэлүүлэгдэг.

Иигэжэ таряа сэбэрлэхэ, хатааха ехэхэн ашаг туһатай байна. Юундэб гэхэдэ, машинанууд бүтээсые нилээд ехэ болгоно, ажал худэлмэриие бага болгоно, таряа сэбэрлэхэ, хатааха болзорые хорооно, гүрэндэ тушаалгын, үрэһэнэй болон малай тэжээлэй фоннуудые байгуулха түсэбүүдые саг болзор соонь дүүргэхэ хэрэгтэ туһална, ороо таряанай үрэһэнэй болон эдеэ хоолой шанарые һайжаруулна, тэрэнэй гээлтые усадхана. Колхозуудта болон совхозуудта ороо сэбэрлэдэг машинануудые агрегат болгожо табихадаа, заводто бүтээгдэһэн зерносушилкануудһаа гадна, мүн нютаг дээрэ дархалһан зерносушилкануудые хэрэглэдэг байна. Жэшээнь, газартаряалангай болон малажалай научно-шэнжэлэлгын Дальневосточно институдта зохёогдожо, Амурска область дотор үргэнөөр тараһан КЗС-2 гэжэ зерносушилка, Красноярска хизаарта болон тэрээнтэй зэргэлээд байһан Сибириин бусад областнуудта олоор түхеэрэгдэнэн Н. В. Обединнэй конструкциин зерносушилканууд гэхэ мэтэ болоно.

Стендүүдэй нэгэн дээрэ Московско областиин Бронницка районой «Борец» гэжэ элитнэ үрэһэ таридаг колхозой үрэһэ сэбэрлэжэ хатаадаг механизированнэ пунктын худэлмэри тухай хөөрэжэ үгэнэн байна. Бусад пунктнуудта орходоо энэ пунктын ашаг туһань юуб гэхэдэ, эндэ үрэһэ сэбэрлэн хатаадаг хоёр агрегат нэгэ сарай доро зэргэлээд табигданхай. Тиигэжэ табяад байхада хоёр ондоо сортын гү, али хоёр ондоо культурын элитнэ үрэһэ хүрэнгые нэгэн доро сэбэрлэхэ, хатааха болон сортировалха арга олгоно. Тэрэ хадаа үрэһэ сэбэрлэн хатаалгын болзорые богони болгодог, үрэһэнэй холилдохо ябадалые болюулдаг, агрегадуудай механизмуудые худэлгэхэ ажал хэхэдэ тон аятай болгодог байха юм. Пункт дээрэ «Ульяновка» СЗП-0,7 ВИМ (стационарна түхэлэй) гэжэ хоёр зерносушилка, ВС-2,0 гэдэг хоёр веялкэ-сортировко, ОС-3,0 болон ОС-1,0 маркын ороо сэбэрлэдэг сложно машинанууд табяатай байдаг. Эдэ хоёр агрегадуудые худэлгэхын тулада оройдоо долоо —найман хүн хэрэгтэй болоно. Тэдэнһээ нэгэ хүниинь пеэшэн түлидэг, нэгэ хүниинь таряа хатаадаг мастер, 5—6 хүниинь худэлмэришэд болоно. Энэ ороо хатаан сэбэрлэдэг агрегат бүхэнэй бүтээсэнь сүүдхэдээ 20 тонно үрэһэ сэбэрлэн хатаажа гаргана.

Һүүлэй гурбан жэл соо «Борец» колхозой үрэһэ сэбэрлэн хатаадаг пункт хэдэн мянгаад тонно ороо-то болон бобово культурануудай үрэһэ хүрэнгэ хатааһан байна. Энэ артель эрхим классай кондицида таарахаар ургаха шадалтай үрэһэ гүрэндэ тушаадаг гуримтай болоншой.

Механизированнэ тогууд дээрэ үрэһэ сэбэрлэхэ, хатааха, сортировалха ажалые амжалтатайгаар хэжэ байһан «Борец» колхозой, мүн тэрэшэлэн бусад олон түрүү колхозуудай, совхозуудай болон гүрэнэй селекционно станцинуудай дүй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, тэрэ хадаа таряанай үрэһэнэй шанарые муудуулхагүй байхаһаа байтагай, харин ходоодоо һайжаруулдаг байха юм. Зүгөөр тэрэ үрэһэн обоолоотой хэбтэхэдээ зосоohоо халажа гэмтээгүй, харин үрэһэ хатааха ажал гээшэ заабариин ёһоор температурна режимые эбдэнгүйгөөр хэгдэһэн байха зэргэтэй.

Таряа хатаахадаа ямар температурна режимтэй байха юм, ороо-но таряанай үрэһэнэй болон эдеэ хоолой шанарыень гутаахагүйн тулада энэ ажалые хайшан гээд зүбөөр хэхэ хэрэгтэйб гэжэ олохон хүнүүд ехээр һонирходог байна. Хүдөө ажахын практика болон мүн тэрэшэлэн научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хэһэн дүй дүршэл хадаа энэ асуудалда хүсэд һайнаар харюусаха арга олгоно.

Таряа хатаахаһаа урид зерносушилканууд һайса заһабарилагдажа, хоohоор ябуулагдан туршагдаха ёһотой. Хэрбээ тэдэниие ороо-но сэбэрлэдэг машинануудтай холбожо нэгэ агрегат болгоhон байбал комплексын бүхы механизмуудай хэр зэргэ жэгдэ һайнаар худэлдэг байһыень уридшалан шалгажа үзэхэ болоно.

ЗС-ВИСХОМ болон «Кузбасс» гэжэ сушилкада нэгэ тонно ороо-но хатаахын тулада 35 килограмм тухай хуурай гү, али 40—45 килограмм нойтон түлеэ гү, али 25 килограмм шулуун нүүрһэ хүртэхэ жэшээтэйгээр түлеэ залһа (нүүрһэ, түлеэ, торф) дүүрэн хүрэхөөр эртээнһээ асаржа бэлдэхэ хэрэгтэй. «Ульяновка» СЗП-0,7 ВИМ зерносушилкада тэрээнһээ багашаг түлишэ, 25—26 килограмм хуурай түлеэн, 20 килограмм нүүрһэн хэрэгтэй болохо юм.

Зерносушилкада оруулжа хатааһаа урид таряагаа веялкэ-сортировкоор сэбэрлэхэ хэрэгтэй. Солоомо, мэхиинэ гэхэ мэтын үбһэ үрмэдэһэнэй хог богууд шахта соо суглараад дарахадань, бог бурагаар бүтүүрһэн зононууд бии болоно, тэндэхи ороohон халахадаа өөрынгөө эдеэ хоолой болон үрэһэнэй шанарые гээдэг байна. Хатаһан хуурай мэхиинэ болон солоомо гал түймэр үүдхэхэ шалтагаан болохонь холо бэшэ.

Гэхэ зуура сушилкануудай шахтанууд соо заримдаа ороо-но, таряан дүүрэн хэгдэдэггүй байһан дээрэһээ эдеэ машинануудай бүтээсэнь бага болодог юм. (Шахта соо дунда таряатай байхадань тэндэхи халууниинь туһа болонгүйгөөр, миил агаарта дэгдэхэ болоно). «Ульяновка», «Кузбасс» гэжэ нүүдэл сушилканууд соо хиналтын хоолойнууд бии юм. Тиимэ хадаа шахта соо дүүрэн ороohоной адхагдаад байхада, тэрэ хоолойгоор таряаниинь гэдэргээ гоожожо, удхуур худар ерэдэг. Энэ хоолойгоор таряанай гоожожо ерэхэеэ болёод байхадань, шахта соо дүүрэн таряан хэгдээгүй гэжэ мэдээд, үшөө нэмэжэ эюулхэ ушартай болоно. ЗС-ВИСХОМ сушилкын шахта соо таряанай дүүрэн хэгдэһэниие мэдэхын тулада тэрэнэй ороо-но эюулдэг дээдэ бункирта хээтэй байһан шэл худар шагаажа харадаг юм.

Таряанай нэгэ жэгдэ бэшээр халажа болохо ябадалые болюулхын тулада ороо-но хатаадаг мастернууд сушилкануудай ороо-но гоожуулан гаргадаг аппарадуудые зүбөөр табижа, шахта соо-hоо ороо-но таряае нэгэ жэгдээр гоожуулан гаргахын хойноhоо ажаглан хараха ёһотой. Тэрэгүй һаа шахтын элдэб олон точконууд соо-hоо таряаниинь жэгдэ бэшээр гоожон гаража, нэгэ жэгдээр хатажа шадахагүй байна.

Таряа хатааха бүхы үе соогоо температурна режимые наринаар сахиха шухала. Үрэһэнэй таряае далан градус тухай температуратайгаар хатаадаг юм. Халуун камерые доодо тээ таряа халааха температура табин градусчаа дээшэ гараха ёһогүй. Эдеэ хоолдо гараха таряае 100—110 градус температуратайгаар хатаадаг байна. Эдеэ хоолой таряае айхабтар ехэ температуратайгаар хатаахада таряан үлүүсэ ехээр халажа, тэрэнэй шанарынь муудадаг юм.

Тэндэ утаа уняарай түрүүшын тэмдэг үзэгдэмсөөр таряа хатаагшад һалхи үлеэлгые болюулхын тулада вентиляторнуудые зогсоожо, шахтанууд соо-hоо ороо-но гоожуулжа гаргаха ёһотой. Хэрбээ таряанай шаталгые хаһа саг соонь элирүүлэн олоод, шахта соо-hоо таряа бишыханааршье гоожуулжа гаргабал, аюулгүй болохо байна. Хэрбээ гал болоhонние оройтожо мэдээд, солоомо мэхиинын холисё дээрэһээ таряанай шатажа байбал, шахтануудые хүсэд хоohолжо, тэрэниие һайса шалгажа үзөөд гуримтай болгохо хэрэгтэй.

* * *

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ болбол түрүү дүй дүршэлэй яһала һайн һургуули болоно. Тэрэниие харагшад хадаа хадажа абаһан таряагаа сэбэрлэхэ, хатаахын тулада зорюулагдаһан машинануудтай танилсаад байхадаа, Эсэгэ ороноймнай промышленность эдэ гайхамшагта машинануудые бүтээн гаргалгые оло дахин ехэ болгоhой гэжэ бүгэдөөрөө нэгэн һаналтайгаар хүсэнэд. Тэдэнэр комбайнуудһаа орожо ерэһэн обоотой ехэ ороо-но таряае бүхыдэнь сэбэрлэжэ, хатаажа шадаха, таряа сэбэрлэдэг болон хатаадаг бүтээсэ ехэтэй шэнэ шэнэ машинануудые зохёон гаргахыень машина бүтээгшэдһээ эринэ.

С. ПТИЦЫН,
техническэ науканнуудай кандидат.

АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШӘДЭЙ БҮХЭХИТАДАЙ СУГЛААНАЙ СЕССИ

ПЕКИН, сентябриин 28. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын арадай түлөөлэгшэдэй нэгэдэхи зарлалай Бүхэхитадай суглаанай нэгэдэхи сесси худэлмэреэ дүүргэхэнь ойротобо.

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай үсэгэлдэрэй заседанида республикын гүрэнэй аппарадай хүтэлбэрилэгшэдэй шэнэ состав һунгагдаба.

Урдань мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшээр нүхэр Мао Цзэ-дун, түрүүлэгшын орлогшоор — Чжу Дэ нэгэн дуугаар һунгагдаа.

Удаань сесси арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедыс иимэ составтайгаар һунгаба: Түрүүлэгшэ, 13 орлогшонор, секретариадай начальник, мүн комитедэй 65 гэшүүд. Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Лю Шао-ци һунгагдаа. Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшонороор иимэ хүнүүд һунгагдаба: Сун Цин-лин, Линь Бо-цзюй, Ли Цзи-шэнь, Чжан Лань, Ло Жун-хуань, Шэнь Цзюньжу, Го Мо-жо, Хуан Янь-пэй, Пын Чжень, Ли Вэй-хань, Ченшу-тун, Далай-Лама ба Сайфудин.

Арадай верховно сүүдэй түрүүлэгшээр Дун Би-у, арадай верховно прокуратурын генеральна прокуророор —Чжан Дин-чэн гэгшэ һунгагдаба.

Гүрэнэй советдэй премьерэй тушаалда Чжоу Энь-лайн кандидатурые дэбжүүлхэ гэжэ Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай оруулһан дурадхалые суглаан баталба гэжэ соносхогдобо.

Сентябриин 28-най түгэсхэлэй заседани

ПЕКИН, сентябриин 28. (ТАСС). Арадай түлөөлэгшэдэй нэгэдэхи зарлалай Бүхэхитадай суглаанай нэгэдэхи сессиин түгэсхэлэй заседани мүнөөдэр болоо.

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай Саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, Гүрэнэй советдэй Премьер Чжоу Энь-лай болон КНР-эй бусад хүтэлбэрилэгшэдэй президиумэй столой саана ерэжэ һуухадань Хуайжэньтан зал соо нэрьемэ оваци болоо.

Мүнөөдэрэй заседаниие нээхэ зуураа, Мао Цзэ-дун хадаа правительствын состав тухай дурадхал оруулхын тулада Чжоу Энь-лайда үгэ үгөө. Гүрэнэй Советдэй состав тухай Чжоу Энь-лайн дурадхал оруулхада депутадууд удаан саг соо альга ташан угтаа. Тэрэнэй соносхоһон список нэгэн дуугаар баталан абтаа. Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай сессиин энэ шиидхэбэриин ёһоор КНР-эй правительство иимэ составтайгаар байгуулагдаа:

Премьерын орлогшонороор — Чэнь Юнь, Линь Бяо, Пын Дэ-хуай, Дэн Сяо-пин, Дэн Цзы-хуэй, Хэ Лун, Чэнь И, Уланьфу, Ли Фу-чунь, Ли Сянь-нянь гэгшэд баталагдаа.

Министрнүүдээр: дотоодын хэрэгүүдэй — Се Цзюэ-цзай, гадаадын хэрэгүүдэй — Чжоу Энь-лай, оборонын — Пын Дэ-хуай, ниитын аюулгүй байдалые сахиха —Ло Жуй-цин, Юстициин — Ши Лян, хиналтын— Цянь Ин; гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшээр — Ли Фу-чунь, национальна барилгын комитедэй түрүүлэгшээр — Бо И-бо; министрнүүдээр: финансын —Ли Сянь-нянь, эдеэ хоолой —Чжан Най-ци, худалдаа наймаанай —Цзэн Шань, гадаадын худалдаа наймаанай — Е Цзи-чжуан, хүндэ промышленностиин — Ан Хао-шоу, машина бүтээлгын 1-дэхи министерствын — Хуан Цзин, машина бүтээлгын 2-дохи министерствын —Чжао Эр-лу, түлишын промышленностиин — Чэнь Юй, геологиин — Ли Сы гуан, барилгын — Лю Сю-фын, текстильнэ промышленностиин — Цзян Гуаннай; хүнгэн промышленностиин — Цзя-То-фу, нютагай промышленностиин—Ша Цянь-ли, түмэр замай— Тэн Дай-юань, коммуникациин — Чжан Бо-цзюнь, почто ба телеграфай —Чжу Сюэ-фань, хүдөө ажахын—Ляо Лу-янь, ой модоной ажахын —Лян Си, уһанай ажахын—Фу Цзо-и, ажалай — Ма Вэнь-жуй, культурын — Шэнь Янь-бин, дээдэ һургуулиин —Ян Сю-фын, гэгээрэлэй — Чжан Си-жо, элүүрые хамгаалгын — Ли Дэ-цюань; физическэ культура ба спортын талаар комитедэй түрүүлэгшээр —Хэ Лун, национальностьнуудай хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшээр — Уланьфу, хилын саана байдаг хитадуудай хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшээр —Хэ Сян-нин, Гүрэнэй советдэй секретариадай начальнигаар Си Чжун-сюнь гэгшэд баталагдаһан байна.

Гүрэнэй оборонын комитедэй түрүүлэгшын 15 орлогшонор ба 81 гэшүүнһээ бүридүүлэн байгуулха тухай Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай дурадхаһан списогые сесси удаань баталһан байна. (КНР-эй Конституциин ёһоор Гүрэнэй оборонын комитедэй түрүүлэгшээр КНР-эй Түрүүлэгшэ байха зэргэтэй юм).

Гадна, арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай сесси хадаа национальностьнуудай хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин составые Лю Гэ-пин түрүүлэгшэтэйгээр, хуули гаргалгын дурадхалнуудые оруулха комиссиие Чжан Су түрүүлэгшэтэйгээр, бюджетнэ комиссиие Лю Ланьтао түрүүлэгшэтэйгээр баталаа.

Хитадай Арадай Республикын арадай түлөөлэгшэдэй нэгэдэхи зарлалай Бүхэхитадай суглаанай нэгэдэхи сесси урдаа табигдажа байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар түгэсхэбэ гэжэ Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай хэлэхэдэ, депутадууд нэрьесэ альга ташаа. Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай сессиин зүбшэхэ зүйл дүүрэбэ гэжэ Мао Цзэ-дун хэлээд, сессиие хаагдаһан дээрэ соносхоо.

Хитадай Арадай Республикын, компартиин хүндэлэлдэ, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай хүндэлэлдэ зорюулагдан Хуайжэньтан зал соо амаршалганууд болоо.

Германска Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

БЕРЛИН, сентябриин 27. (ТАСС). Юһэн ороной зүблөөнэй сентябриин 28-да Лондондо болохоор хараалагдаһантай дашарамдуулан Германска Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэһэн мэдүүлгын текстые АДН агентство тунхаглаа. Мэдүүлгэ соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Баруун Германиие зэбсэглэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада юһэн ороной зүблөөн сентябриин 28-да Лондондо болохоор хараалагдаа. Энэ асуудалаар немецкэ хараа бодол найруулбаб гэһэн хэбэртэйгээр федеральна канцлер Аденауэр тус зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэй. Европейскэ хамгаалгын нэгэдэлэй политикые али бүхы аргаар ябуулха гэжэ хүсэжэ байһыень тэрэнэй хэһэй мэдүүлгэнүүд гэршэлжэ үгэнэ.

Федеральна канцлер Аденауэр хадаа Баруун Германиие ремилитаризацилхые, барууневропейскэ оронуудай агрессивнэ бүлэглэлдэ тэрэниие оруулхые урда тээнь эридэг байһан ба мүнөөшье эрижэ байна. Амгалан ба демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиие нэгэдүүлхэ гэһэн манай арадай национальна хүсэл эрмэлзэлгэдэ иимэ политика тон харша байна. Баруун Германида милитаризмые һэргээгээд, тэрэниие сэрэгэй агрессивнэ союзуудта оруулга Германиин нэгэдэлгэдэ дабагдашагүй һаад түбэг татаха байһандань хэншье һэжэглэнэгүй ёһотой. Энэ ушар хадаа Германиин хоёр хуби болон хубааралга болзоргүй удаан саг соо үлэхэ, Германиие нэгэдүүлхэ тухай немецкэ арадай ёһотойл үнэн зүб эрилтэ дүүргэгдэхэгүй гэһэн удхатай.

ГДР-эй хүн зонһоо гадна, мүн Баруун Германиин хүн зоной олонхинь Германиин нэгэдэлдэ һаад түбэг ушаруулха ба шэнэ дайнай аюул тохёолдуулха байһан Аденауэрэй иимэ политикые шууд буруушаана. Бүхы түсэбүүд—Брюссельскэ пакт гү, али Атлантическа пакт, үгышье һаа реваншистска вермахтые һэргээлгэдэ болон Баруун Германиие американска сэрэгэй пактда оруулгада шэглүүлэгдэһэн бусадшье бүхы түсэбүүд немецкэ арадай национальна интересүүдтэ харша байна. Тиимэһээ Аденауэр хадаа Германида гү, али Баруун Германида хамаатай мэдүүлгэ лондонско зүблөөн дээрэ немецкэ арадай зүгһөө хэхээр түлөөлэгдөөгүй ба хэхэ эрхэшьегүй байна.

Баруун Германиие зэбсэглэхые эрмэлзэн Аденауэр хадаа немецкэ арадай өөрыгөө тодорхойлхо эрхэһээ арсаха, тэрэнэй национальна шухала эрхэнүүдые Америкын Холбоото Штадуудта худалдаха гэжэ байна. Гэбэшье, Баруун Германиие болзоргүй удаан саг соо эзэмдэхэ эрхые ба немецкэ арадта тон шухала национальна асуудал болоһон Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудалые шиидхэхэ эрхые баруунай эзэмдэгшэ гүрэнүүдтэ үгэхые немецкэ патриодууд хэзээдэшье зүбшөөхэгүй байна.

Германиин хоёр хубиие дүтэлүүлгэдэ ба нэгэдүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн таатай дурадхалнуудые Германска Демократическа Республикын правительство дахин оруулһан байна. Манай арадай политическэ, экономическа, социальна ба культурна ажабайдалай бүхы һалбаринуудаар үгэеэ бодотоор ойлголсохоор үнэхөөрөө бэлэн байһыень эдэ дурадхалнууд харуулна. Хүлеэн абтажа болохоор ямаршье дурадхалнуудые хаража үзэхөөр ба зүбшэхөөр хододоо бэлэн байһан тухайгаа Германска Демократическа Республикын органууд мэдүүлһэн байна. Арадай палатын түрүүлэгшын 1954 оной сентябриин 18-да бундестагта эльгээһэн бэшэг хадаа энээниие шэнээр гэршэлжэ үгэнэ.

Үгэеэ ойлголсохые алишье талын хүсөөд байгаа һаа немецкэ арадай интересүүдтэ ба эб найрамдалые дэмжэхэ талаар бусад арадуудай интересүүдтэ тааралдаха немецкэ арадта тон шухала бүхы асуудалнуудаар нэгэ хараа бодол туйлажа болохо байна.

Германска асуудалаар агууехэ дүрбэн гүрэнэй хэлсээе дахин хэхэ тухай ба баруунгерманска реваншистска армиие һэргээлгэһээ тохёолдохо аюулые зайсуулхын тулада аюулгүй байдал хамтаараа сахиха нинтэевропейскэ системэ байгуулха тухай дурадхал немецкэ арадта онсо ехэ удхашанартай.

Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системэ байгуулха тухай һанамжанууд тухайгаа хөөрэлдэхэ зорилгоор, хабаадалсахые хүсэһэн Европын бүхы оронуудай хабаадалгатайгаар, тэрэшэлэн США-гэй хабаадалгатайгаар зүблөө, дүрбэн гүрэнэй зүблөөн дээрэ германска асуудалые зүбшэн хэлсэлгэтэй дашарамдуулагдан бэлэдхэгдэхэ ёһотой тиимэ зүблөө үнгэргэхэ тухай советскэ дурадхалай түргэнөөр абтабал һайн байгаа.

Бүхы Германиин патриодууд хадаа манай национальна асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ услови байгуулхые нэгэн һаналаар эрмэлзэн, Европодо дайнай аюулые зайсуулха ёһотой».

Шатарай уласхоорондын XI олимпиада Амстердамда болоод дүүрэбэ

АМСТЕРДАМ, сентябриин 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Хойшолуулагдаһан партинуудые сентябриин 25-да үдэшэлэн наадалга дүүрэбэ. Нааданай эсэстэ турнирна таблицадахи һууринууд иигэжэ тодорхойлогдобо гэбэл:

СССР-эй команда 34 очко абажа нэгэдэхи һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуурида Аргентина (27 очко), гурбадахи һуурида Югослави (26,5 очко) гараба. Чехословаки — 24,5 очкотой, Баруун Германи — 23,5, Венгри — 23, Израиль — 22, Голланди — 21, Англи — 17, Болгари —17, Швеци—15, Исланди—13,5 очкотой болоо.

Тиихэтэй хамта, мүн нэмэлтэ турнир боложо дүүрэбэ. Нэмэлтэ турнирта наадагшад 13-һаа 26 хүрэтэр һууринуудые эзэлээ. Швейцариин команда турнирта нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Сентябриин 26-най һуни турнир боложо дүүрэбэ. СССР-эй командада алтамал мүнгэн кубок барюулагдаа, тэрээн дээрэнь иигэжэ бэшээтэй: «XI олимпиада, 1954 он, СССР». Тусхай наадалгануудта эрхим амжалта туйлаһанай түлөө тусгаар призүүд тэрэшэлэн барюулагдаа. Дэлхэйн чемпион гроссмейстер Ботвинник нэгэдэхи доска дээрэ наадажа тусхай приз абаба. Энэ турнирта бүри һайн амжалта туйлаһан хүнүүдтэ нэмэлтэ приз барюулагдаа. Керес абажа болохо 14 очкоһоо 13,5 очко абаа. Энэнь уласхоорондын мүрысөөнүүдтэхи түрүүшын гайхамшагта амжалта мүн гээшэ. Табадахи доска дээрэ наадаһан Фудерер (Югослави), зургаадахи доска дээрэ наадаһан Вальтер (Швейцари) тусхай призүүдые абаа. Шатарай уласхоорондын олимпиадада хабаадагшадые Амстердам городой мэр амаршалба. Тэрэнэй һүүлээр хэдэ хэдэн командануудай капитанууд, мүн советскэ шатаршадай делегациие хүтэлбэрилэгшэ Постников үгэ хэлээ.

Олимпиадые хаалга халуун хани ёһоной оршон байдалда дүүрэбэ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн юһэдэхи сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 28. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө. Австралиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Кэзи, Ирагай түлөөлэгшэ Джемали, Филиппинэй түлөөлэгшэ Ромуло, Колумбиин түлөөлэгшэ Уррутиа заседани дээрэ үгэ хэлээ.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 27. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблей үсэгэлдэр үглөөнэй ба үдэрэй пленарна заседанинууд дээрэ юрэнхы дискусси үргэлжэлүүлэгдээ.

Уласхоорондын тон шухала проблемэнүүд тухай хэлэхэ зуураа, уласхоорондын хэдэ хэдэн проблемэнүүд «коммунистическэ гүрэнүүдэй эрид хараа бодол баримталдаг» дээрэһээ мүнөө хүрэтэр шиидхэгдэгүй байһан хэбэртэйгээр ушар байдалые харуулха гэжэ Австралиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Кэзи оролдоһон байна. Австралиин гадаадын хэрэгүүдэй министр гол түлэб иимэрхүүл удхатайгаар хэлэһэн байха юм. Атомна энергиин талаар уласхоорондын агентство байгуулха американска түсэбые Кэзи дэмжээ.

Кэзи хадаа үгынгөө түгэсхэл дээрэ манильска договорые магтажа ороо. Тсэд, энэ договорой үндэһөөр Зүүн-Урда Азида агрессивнэ шэнэ блогой байгуулагдаһаниинь мэдээжэ байна.

Колониальна бусад гүрэнүүдэй хараа бодолые дэмжэхэ зуураа, Австралиин түлөөлэгшэ хадаа Индонезиин дурадхалаар зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан Баруун Ириан тухай асуудалые хаража үзэхэгүй гэһэн эрилтэ хээ. Шэнэ Гвинейдэхи ба Наурудахи өөрынгөө харгалзалга доро байһан территориинууд дээрэ австралийска зонхилхы засагаархидай эрхилдэг ажал хэрэг тушаа ООН-эй нүүдэл миссинүүдэй хэһэн шүүмжэлэлдэ дурагүйтэжэ байһанаа тэрэ мэдүүлээ.

Англо-американска нефтяной монополинуудай Ирагай территори дээрэ эзэрхэжэ байһан ябадалые «уласхоорондын харилсан ажаллалгын тон һайн жэшээ» болоно гэжэ харуулхые Ирагай түлөөлэгшэ Джемали оролдоһон байна.

Тунистахи ба Мароккодохи байдалай түгшүүрилтэй болоһоной гол шалтагаан хадаа «Туниецууд болон марокканецуудай национальна эрмэлзэлгэнүүдые мэдэрхые хүсэдэгүй» Франциин правительствын энэ асуудалда хандалгань болоно гэжэ Ирагай түлөөлэгшэ хэлээ.

ООН-эй ажал-ябуулгын «үрэ багатай» байһан тухай, энээнтэй дашарамдуулан тэрэнэй уставые шэнээр хаража үзэхэ тухай Филиппинэй делегат Ромуло гол түлэб хэлэһэн байна. ООН-эй Уставые шэнээр хаража үзэхэ шухала байһые «үндэһэлхын» тулада атомна зэбсэгэй бии болоод байһан үедэ ООН хадаа эб найрамдалые болон аюулгүй байдалые хангаха талаар гол үүргэнүүдые дүүргэжэ шадахагүй «тон һулахан» организаци болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Үглөөнэй заседаниин түгэсхэл дээрэ Колумбиин түлөөлэгшэ Уррутиа үгэ хэлэжэ, ООН-эй энэнэй урда тээ хэһэн ажал-ябуулгые шүүмжэлһэн байна. Тэрэнэй һанамжын ёһоор һулаар хүргжэнги оронуудта экономическа туһаламжа үзүүлхэ асуудалнуудта ООН хадаа анхарал багаар табидаг байгаа.

Һулаар хүргжэнги оронуудта экономическа туһаламжа үзүүлхэ асуудалда Голландиин түлөөлэгшэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Лунс үгынгөө ехэнхи хубине зорюулһан байна. Экономическа хүргжэлтэдэ туһалха тусхай фонд ООН-эй дэргэдэ байгуулха шухала гэжэ тэрэ хэлээ. Баруун Ириан тухай асуудалые Генеральна Ассамблейн 9-дэхи сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһанда дурагүйтэжэ байһан тухайгаа хэлэхэдээ, энэ асуудал хадаа Ассамблейдэ «хоротой» байна гэжэ Лунс мэдүүлээ.

Атомна энерги тухай асуудалай зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһанда ханинги байһан тухайгаа Лунс хэлэһэн байна.

Баруун Германиие зэбсэглэхэ тухай зүблөөн нэгэдэбэ

ЛОНДОН, сентябриин 28. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, «Европейскэ армиие» байгуулха түсэбэй буруу һүрэһэнэй һүүлээр Германиие зэбсэглэхэ шэнэ түсэб зохёохын тулада зарлагдаһан 9 ороной (США-гэй, Англиин, Франциин, Баруун Германиин, Италиин, Бельгиин, Голландиин, Люксембургын, Канадын) зүблөөн мүнөөдэр Лондондо нэгэдэбэ.

Зүблөөн дээрэ английска гадаадын хэрэгүүдэй министр Иден түрүүлэгшээр һуугаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һургуулиингаа һүүлээр, гэртээ. И. Денисовэй фото-зураг

Манай республика дотор

Ойлгуулалжын хүдэлмэри һайнаар ябуу

Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин малшадай дунда агитатор нүхэр Бадмаев нинтэ-ойлгуулалжын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулна. Тэрэ хадаа малай гүүртэ болон фермэнүүд дээгүүр ябажа, малшадай дунда КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска, июньскэ Пленумүүдэй шиидхэбэринүү оло дахин хөөрэлдөөнүүдые гөө.

Мүнөө партиин шиидхэбэри дээр зоригжоһон тэдэ малшад һан уялгаяа амжалтатайгаар гэжэ байна. Жэшээлхэдэ, ф һаалишан Дулма Надмитова һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэ

Ц. Самбал

Түсэбөө дүүргэбэ

Хорин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бальжин Тушемилов хони үсхэбэрилгөөр һайн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө энэ жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерээ һэн.

Нүхэр Тушемилов саашадаа хонидые эртэ хусада оруулаа варь, февраль һарануудта хуу луулха гэжэ шиидэбэ. Тэрэнэй жа байһан 207 эхэ хонид һая ственнаар үрэжүүлэгдэбэ. жэлдэ хонидые ороондо оруулх сэб дүүргэгдээ.

Ц. Цыды

Жэшээтэ ажал

КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэреэр зоригжоһон Эгэтын МТС-эй механизаторнууд Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ ажалай һайн жэшээ харуулна.

Комбайнёр Ц. Дагбаев үдэрэйнгөө даалгабариие һайн шанартайгаар ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэнэй агрегадта хүдэлмэрилдэг М. Ц вальникова, Р. Дашиева гэ оролдосотойгоор ажаллажа д баряа тэрэшэлэн холо үлү дүүргэдэг юм.

Иигэжэ хүдэлмэрилһэнэй а колхознигууд, механизаторнуу ряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хү хын түлөө оролдожо байна.

С. Ел

Болбосон түхэлтэй болгогдоһон тосхон

Бичурын аймагай Хаяа гэжэ нютагай шэг шарай һаяын хоёр жэлэй туршада танигдахаар бэшэ болоо.

Тус тосхондо энэ жэл 10 гаран шэнэ гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Эдэ хадаа колхознигууд болон механизаторнуудай өөһэдынь гэрнүүд юм.

Тэндэхи тосхондо ажаһуудаг ажалшадай байра байдалынь ерэхэ бүри дээшэлнэ. Мүнөө то ной айл бүхэн радиотой б хой. Һая долоон жэлэй һургу нээгдээ. Мүн магазин, уншу байшан хүдэлмэрилнэ. Гадна, хозой шэнэ клуб баригдажа б

Ф. Михай

Малшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин һүнэй-товарна племенной фермын һаалишад һайнаар түхсэрэгдэһэн улаан буланда суглараад радио шагнажа, уранһайханай, хүдөө ажахын болон бусад номуудые, шэнэ газетэнүүдые уншажа, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг б хой.

Эндэ фермын партгруппорг Жугдуров хүдөө ажахын Бүхэ на выставкэдэ хабаадалсагш дүй дүршэлые хүн зондо үргэ ойлгуулхын тулада хөөрэлдө дые үнгэргэнэ.

С. Шара

ЕХЭ ОЛЗО ОРУУЛБА

Энэ жэлдэ Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоз 10 гаран гектарта үгэрсэ тарижа, муу бэшэ ургаса хуряаһан байна.

Мүнөө тус колхоз үгэрсэ наймаалжа, 300 мянга гаран түхэригэй олзо доход оруулаа. Колхозой пра саашадаа капуста болон бусад с ной культурануудые худалдажа, хад миллион түхэригэй олзо о хаар хараална.

Б. Аюше

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО

Нөөсэлгын кассануудай туһаламжа хэрэглэгты!

НӨӨСЭЛГЫН КАССАНУУД ХАДАГАЛАМЖЫН МҮНГЭ АБАДАГ, ХАДАГАЛАГШЫН ТҮРҮҮШЫН ЭРИЛТЭЭР МҮНГЫЕНЬ БУСААДАГ ЮМ.

ХАДАГАЛАГШЫН ДААЛГАБАРЯАР:

Хадагаламжын мүнгэ нөөсэлгын нэгэ кассаһаа нүгөө кассада дамжуулха, байрын, электроэнергиин, телефоной, радиогой түлөөһэ оруулха юм.

Аккредитивүүд үгтэхэ ба түлэгдэхэ.

Нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалагты!

Үнэтэ зөөри худалдан абаха мүнгые нөөсэлгын кассада суглуулжа болохо юм!

Нөөсэлгын кассануудта мүнгэ хадагалхада СССР-эй арадай ажахы саашадань хүргөөн дэбжээхэ ба арад зоной ажана байдалые һайжаруулх хэрэгтэ туһалха байна.

Бурят-Монголой АССР-эй гострудсберкассын ба госкредидэй управлени.

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — хилын саанахи шэнэ фильм **«Багдадский вор»** (10, 12, 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта — **«Ст солдат»** (11, 12 ч. 30 м. ба 20 ч. **родные таланты»** (14 ба 18 ч. 3 **«Остров страданий»** (15 ч. 30 м., 22 ч).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-35, отв. секретаря — 3-23, партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем — 11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00916. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 4939